

Posta postak
 110. negyedévre 320, fél-
 egysévre 1200 lej. Kül-
 Havonta 2, negyedévre 6,
 évi 12, egysévre 20 dollár. Hír-
 díjazás szerint. Az „Uj
 Kelet” az erdélyi és bánáti sajtó-
 gyetlen politikai napilapja.
 Utánnomását csak a for-
 megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

Ara 5 lej

Szerda, 1937. január 13.

5697. EV. XX. EVF.
 SEBATH 1. 9. SZAM

VILAG TUKRE

Érettségvizsgák

Dr. Karl Kötschau, az új német orvos-
 tudomány birodalmi munkaközösségének ve-
 zetője könyvet írt „az orvostudomány nem-
 zeti-socialista forradalmáról”. Ebben mond-
 a következőket:

A biológiai orvostudomány a nemzeti
 szocialista világnézet gyermeke. Ennek a
 világnézetnek középpontjában a természet
 közeledés és az öröklési és faji prob-
 léma áll. Valódi világnézetnek szintetikus-
 építőknek kell lennie. A zsidó-nemzetközi
 materializmus azonban analitikus, romboló...
 A népegészségügy inkább politikai, mint fizi-
 kusi és vegytani probléma, mert csak egész-
 séges nemzetek tud megfelelni a jelen és a
 feladatainak.

Ez a közlemény kétségkívül szenzációs
 megállapításokat tartalmaz. Felfedi a „bioló-
 giai” orvostudományt, mintha valaha is léte-
 zett volna más orvostudomány, mint biológiai.
 Materialistának nevezi azt a „zsidó” orvos-
 tudományt, mely éppúgy az emberi test bio-
 lógiai titkainak felkutatásán épül, mint min-
 den más lehetséges orvostudomány.

Mindenesetre kíváncsiak vagyunk, hogyan
 fogja a német politikai-biológiai orvostu-
 domány meggyógyítani pl. a tüdővérszt, a vér-
 bajt és főleg az elmebetegségeket, ha gyógy-
 szer és gyógymód helyett a betegek politikai
 kezelését tűzi ki feladatául?

Valószínűleg a zsidó materialista gyógymód
 helyett a politikai ráolvasást fogják ezek-
 kén bevezetni Németországban, amivel tény-
 leg el lehet érni, hogy a betegek jó nációk
 legyenek, de semmiesetre sem azt, hogy
 meggyógyuljanak.

Ami, ugy látszik, nem is fontos az új né-
 met orvostudomány apostolai számára.

Egy minisztériumi vizsgálat tanulságai

Nem az első és valószínűleg nem is az
 utolsó eset, hogy bizonyos sajtónak heteken
 át tartó támadásából, kitűnő előkvetéssel
 megirt és felépített vádjaiából semmi sem ma-
 rad, amikor a dolgoknak felelős tényezők
 utána néznek.

Sajnos azonban, ritkán néznek utána. Mert
 nem minden intézmény és nem minden ma-
 gánember, nem minden népesoport és nem
 minden felekezeti teheti meg, hogy miniszte-
 riumi vizsgálatot kérjen önmaga ellen, ha
 bizonyos sajtó támadásainak középpontjává
 válik.

Nem történt egyéb, minthogy a clujli
 munkakamarát heteken keresztül támadta ez
 a bizonyos sajtó. A munkakamara vizsgálá-
 tot kért és kiderült, hogy a vádak az új-
 jaikból szopták a bucaresti lapoknak helyi
 tudósítói.

Ezzel aztán igazság tétetett a megsértett
 intézménynek, a cikkírók pedig talán majd
 elnyerik büntetésüket az esküdtészek előtt,
 mely élé most minden sajtó utján elkövetett
 rágalmozás tartozik.

Am irnak ezek a lapok külön dolgokat, el-
 képezőbket is és sehonnán nem jöhet a
 vádakra cáfolat. Ugyanez a sajtó évek óta
 tömi tele olvasóinak fejét azzal, hogy Romá-
 niában egymillió 800 ezer zsidó van. Hol akad
 erre cáfolat? Melyik vajjon az a miniszte-
 rium, mely erőlyesen utasítaná rendre a la-
 pokat: ne hamisítsátok meg a statisztikát,
 mert Romániából semmiféle préssel nem le-
 het még feleannyi zsidót sem kiszajtolni,
 amennyiről ezek a lapok rémüldöznek.

Es vajjon az a kisebbségi polgár, akit ezek
 a lapok támadásaikban kipeccéznek, hogyan
 kérhetnének minisztériumi vizsgálatot, hogy-
 an kívánhatná, hogy vezérfelügyelőkkel
 vizsgálattassák felül a vádak valódiságát?

Hyesmiről természetesen nem lehet szó.
 Ezek a lapok a cenzura ellenére is éppen
 azt írhatják, amit akarnak, megölthetők a
 lapot szerények és intézmények elleni úres
 rágalmozásokkal, amelyeknek semmiféle reális
 alapjuk a világon nincsen.

A clujli munkakamara esete meg kellene,
 hogy gondolkoztassa azokat, akik a megrend-
 szabályozandó sajtó alatt a kisebbségi sajtó-
 területeket értik és eszükbe sem jut fel-
 figyelni a cikknek a halmazára, amelyek
 valótlanságoktól hemzsegek és a belső fe-
 szültség, a gyűlölet terhes atmoszféráját hin-
 tik szét az ország lakosságában.

Némi enyhülés állott be a párizsi francia nagykövet és Hitler személyes megbeszélései kapcsán a francia-német feszültségben

Hitler kijelentette, hogy Németország nem akarja megsérteni Spanyolország területi integritását. A német sajtó tovább támadja a francia kormányt

Párizs, január 12. Francois Poncet ber-
 lini francia nagykövet tegnap Hitler kan-
 cellár fogadtatásán hosszabb beszélgetést
 folytatott Hitler kancellárral, melynek
 kapcsán szóba kerültek a német sajtó hir-
 adásai Spanyolország francia megszáll-
 lásáról és a délfranciaországi események-
 ről. A beszélgetés állítólag enyhülést hoz-
 tott a kiélezett francia-német viszonyban.

A Havas berlini jelentése szerint Hitler
 kancellárt tegnap a diplomáciai kar fog-
 gadtatásán többek között azt is kijelentet-
 te, hogy Németországnak sohasem állt
 szándékában hozzányulni a spanyol terü-
 let, vagy birtokok integritásához. A ma-
 ga részéről Francois Poncet francia követ
 biztosította a Führert kormánya nevében,
 hogy Franciaország szilárd elhatározása
 tiszteletben tartani Spanyolország integ-
 ritását és Marokkó status-quo-ját a jelen-
 leg érvényben lévő egyezmények szellemé-
 ben.

Hitler kancellár kijelentése enyhített a
 feszültségben, úgy Londonban, mint Párizs-
 ban és Washingtonban.

Ujabb párizsi jelentés szerint, ellenére
 annak, hogy a német sajtó ma reggel is
 folytatja éles támadásait, a francia lapok
 azt hiszik, hogy bizonyos enyhülés állt be
 Hitler és Poncet nagykövet tegnapi beszél-
 getése folytán. Az Echo de Paris szerint
 Franciaország kellemetlen kötelességnek

tartaná a spanyol vidékre való bevonulást,
 de kétségtelenül nem habozna ezzel az in-
 tézkedéssel, ha Németország formailag
 tiszteletben tartaná ugyan a területi in-
 tegritás elvét, de titokban folytatná mes-
 terkedéseit. Jelen pillanatban is Németor-
 szág serényen tevékenykedik Marokkóban
 és a serényült főnököket közös táborba
 akarja tömöríteni a marokkói független-
 ség jelszava alatt.

A Havas jelenti egyidejűleg Berlinből,
 hogy a német kormány részéről semmilyen
 közvéleményt nem adtak ki Hitler kan-
 cellár és Poncet francia nagykövet Span-
 nyol-Marokkóra vonatkozó kölcsönös biz-
 tosítékait illetően. A DNB ügynökség
 csupán ma közölte le „Egy francia nyilat-
 kozat a marokkói kérdésben” cím alatt a
 Havas iroda által tegnap este leadott hirt.
 Ilyen körülmények között a német sajtó
 nem tudott tudomást szerezni az eszme-
 cseréről és ma reggel folytatta a francia-
 ellene kampányt.

A ma reggeli német lapok semmilyen
 formában nem közlik Hitler és Francois
 Poncet beszélgetését. A berlini sajtó to-
 vábbra is azzal vádolja a francia kor-
 mányt, hogy imperialista célokat követ
 Spanyol-Marokkóban.

Berlin, január 12. (Rador.) Francois
 Poncet francia nagykövet Párizsba uta-
 zott, ahol a hét végéig marad.

Londonban csökkent az izgalom

London, január 12. (Rador.) A Times je-
 lenti Tangerből, hogy az Afrikában történő
 események megfelelő időben való nyilvános-
 ságra hozatala csökkentette az izgalmat,
 amit a németek Spanyol-Marokkóba való be-
 szivárgásáról minap közzétett bizonyítékok
 keltettek. Franciaország azon elhatározását,
 hogy ki kell kényszeríteni a szeizódések tisz-
 teletbentartását, úgy látszik megértették
 Berlinben. Egyébként nem fér kétség hozzá,
 hogy a spanyol zendülők és német tanácsos-
 saik megszegték a konvenciókat. A vidék
 gazdasági kialakítását németek szervezik.
 Az arabok között élénk propagandát fejte-
 nek ki a németek és arab fasiszta-miliciát
 soroznak. Franco tábornok esetleges visszavo-
 vonulása esetére 20.000 főből álló hadsereg
 számára lakóhelyet készítettek.

Párizs, január 12. (Rador.) Beigdeber te-
 tuani spanyol főbiztos Luiset kapitány tan-
 geri francia katonai attasénak szabad közle-
 kedési engedélyt adott Spanyol-Marokkó ter-
 rületére, beleértve Melillát és Ceutát is.

A párizsi portugál követség cáfolja azokat
 a híreket, melyek a Cabo Verde és Madeire
 sziget portugál gyarmatokra való német be-
 szivárgásról szólnak.

Attlee örnagy az önkéntesek to-
 borzásának betiltása ellen

A Havas londoni jelentése szerint Attlee
 munkáspárti képviselő tegnap felszólalt párt-
 jának egyik gyűlésén és kijelentette, hogy a
 kormány kezdeményezése az önkéntesek kér-
 désében hibás lépés volt, éppúgy, mint amikor
 tulkorán betiltotta a fegyverkitöltés és ezáltal
 három heti időt adott a fasiszta hat-
 talmalnak, hogy zavartalanul szállítsanak
 fegyvereket Spanyolországba. Itt már nem be-
 avatkozástról, hanem egyoldalú beavatkozás-
 ról van szó.

Az Echo de Paris értesülése szerint a lon-
 doni, római és párizsi orosz nagykövetek teg-
 nap egyidejűleg lépéseket tettek a Komszomol
 hajónak spanyol vizeken való elsüllyesztése

ügyében. Az orosz kormány, mint közölte,
 fenntartja magának a jogot olyan védelmi
 intézkedések megtételére, melyeket helyesnek
 fog tartani.

Brüsszel, január 12. A tegnapi kabinet-
 tanács jegyzékét szövegeztet meg, amiben
 tiltakozni fog a valenciai kormánytól és
 elégtételt követel Borchgrave báró halála
 ügyében.

A felkelők újra bombázták Malagát
 Gibraltár, január 12. (Rador.) Malaga vá-
 rosát tegnap olyan élénk légi és tengeri
 bombázásnak vetették alá, amire a polgár-
 háboru kitörése óta nem volt példa. Az ál-
 dozatok száma eléri a 300-at, a sebesülteké
 az ezret. A kikötőben tartózkodó idegen
 matrózok szerint adott pillanatban hat fel-
 kelő repülőgép jelent meg a város felett és
 bálmutos gyorsasággal több mint száz
 gyújtóbombát dobtak le. Egyidejűleg két
 felkelő hadihajó több mint 200 lövedéket
 irányított a városra és kikötőre. A Signe
 dán és Faga norvég hajók legénységének
 egy része sebesülten Gibraltárba menekült.

A Reuter jelenti, hogy egy élelmiszerszállító
 orosz hajó a felkelők Santander kikötője előtt
 elkorozott.

Eden és Maisky tanácskozásai a felkelők Földközi-tengeri tevékenységéről

London, január 12. A Reuter úgy hiszi,
 hogy Eden és Maisky szovjet megbízott kö-
 zött tegnap lefolyt tárgyalásokon a szovjet
 megbízott azt a javaslatot tette, hogy az
 angol tengerészet vegyen részt olyan
 nemzetközi akcióban, mely megakadályoz-
 ná a spanyol felkelők hajóinak Földközi-ten-
 geri tevékenységét. Eden azt válaszolta,
 hogy a kérdést minisztertanácsaival tanulmányozás
 tárgyává fogja tenni.

Valencia, január 12. A kormány állítólag
 rendeletet készít az összes, a területén tar-
 tozkodó idegenek állampolgárságának elis-
 meréséről.

Ötmillió flamand, hárommillió vallon...

Brüsszel, január 12

Ezt a mondatot Belgiumban ma nem-
 csak propagandaeszköznek használják, ha-
 nem valójában kifejezi azt az aggódo han-
 gulatot, mely e pillanatban majdnem minden
 belgát eltölt. A kormányban helyet
 foglaló három párt, a katolikusok, a de-
 mokraták és a szocialisták, csakúgy mint
 az ellenzék, melynek leghevesebb tagjai a
 rexisták és a velük szövetkezett vlam
 nemzeti párt, azt hangoztatja, hogy ha
 nem az ő politikája győz, veszélyben fo-
 rog mindaz, ami száz éven keresztül Bel-
 gium boldogulását, egységét, békéjét és
 virágzását jelentette. A harc, mely most
 Belgiumban Van Zeeland miniszterelnök
 és az ellenzék között folyik, valójában
 élet-halál harc és nemcsak az érdekelt poli-
 tikai pártok vesznek részt benne, hanem
 régi szokásaitól eltérően, az egész belga
 közvélemény is.

Még legádázabb politikai ellenfelei is
 meg hagyják Van Zeeland miniszterelnök-
 nek, hogy rendkívül képzett, óriási köz-
 gazdasági szaktudásu ember, aki jó hazafi,
 még ha másképp is fogja fel belga ha-
 zafiui voltát, mint ők. Belgium jelenlegi
 miniszterelnöke Louvainben (Löwenben)
 volt egyetemi tanár mindaddig, míg a ki-
 rály másfél évvel ezelőtt megbízta a kor-
 mányalakítással. Középteműti, karcsu,
 nyírottbaszsu ember, kinek külsejére er-
 refelé azt mondanák: professzor. A nagy
 sikert, melyet kormánya az ország gazda-
 sági újjáépítésének kérdésében az első év-
 ben elért, olyan fontosnak látja, hogy
 ezekután felfoghatatlan számára az a
 szenvedélyes hadjárat, melyet a Rex-moz-
 galom nemcsak kormánya, de személye el-
 len is indított. Ez a „hálátlanság”, amint
 nevezi, annyira elkecsesítette, hogy mintha
 beleesett volna abba a hibába, mely poli-
 tikai pályán mindig csak káros lehet: meg-
 sértődött, hogy hibáztatják, támadják,
 ahelyett, hogy emlékeztetükbe idéznék azt
 a mentőmunkát, melyet végzett. A Van
 Zeeland kormány megalakulása után Bel-
 gium közgazdasági helyzetét valóban roha-
 mosan felfelé ivelő haladást mutat. Meg-
 csinálták a belga frank devalvációját, mi-
 kor még más ország — Anglián kívül —
 nem folymodott ehhez a rendszáályhoz
 és így elsőként használták ki az ebből a
 műveletből folyó előnyöket. 1935-ben, a
 Brüsszelben megtartott világgkiállítás az
 olcsó belga frankkal rengeteg idegent von-
 zott az országba, a munkanélküliség csök-
 kent és Belgium büszkén, vállotta, hogy
 megelégedett ózsis a küzködő Európában.

A belga belpolitika egyik csodálatos je-
 lensége, melynek fontosságát kevesen fog-
 ják fel teljes egészében, hogy Belgiumban,
 melyet mindig Európa egyik legcivilizál-
 tabb országának tekintenek, még nem na-
 gyon rég, alig nyolc éve vezették be az ál-
 talános titkos választójogot. És miután a
 belga természet igen sokszor nehézkes és
 lassu, ennek az újításnak jelentősége csak
 most mutatkozik a maga egészében. Most
 tettek szert tudnillik a flamandok a la-
 kosság számarányának megfelelő politikai
 súlyra és most jut csak igazán kifejezésre
 az a tény, hogy Belgium 8 millió lakosa
 közül 5 millió flamand. Ez az 5 millió fla-
 mand száz éve — mióta 1830-ban kihar-
 colta önállóságát — érzése szerint elnyo-
 mottan és kisebbségi elbánásban él. A há-
 rommillió vallon számára a pusztá tény,
 hogy anyanyelvük világnyelv, vagyis a
 francia, kezdettől fogva óriási előnyt je-
 lentett és a flamandok állandóan panaszkodtak,
 hogy az összes magasabb államihi-
 vatalokba vallonok kerülnek, felelős és
 érdekes hatáskört mindig csak vallonok

kal töltenek be. 10—15 éve ki kellett mondani, hogy Belgiumban a flamand teljesen egyrangú nyelv a franciával, sőt az államhivatalokban kötelező a flamand tudás, az uccanevek, újságok, mozifilmetek, még a hivatalok elnevezése is úgy franciául, mint flamandul olvashatók. Ennek ellenére a „vlám” területeken még mindig van egy nagyon erős nemzeti ellenzék, a „vlaamse” nacionalisták és ezek a képviselőházba 15 képviselőt választottak be.

A flamand kérdés extrémista harcosai még azt is állítják, hogy a flamandok nem is érzik magukat belgáknak és a szeparatizmus ördögét festik a falra, mint küzdelmük végső célját. Alig van azonban belga, aki ebben az extrém koncepcióban valóban hisz, nemcsak azért, mert belga részről megvalósíthatatlannak tűnik, hanem mert úgy látszik, hogy Hollandia, amelyhez való csatlakozás a belga, francia és svájci flamandok számára a nagy és egyöntetű németalföldi állam megvalósulását jelentené, nem tekintik ezt a tervet nagyon barátságosnak. Mint megbízható forrásból mondják, nemcsak azért nem, mert az 5 millió katolikus flamand csatlakozása aránytalanul megerősítené a holland katolicizmust és ez éppen abban az országban, ahol a vallási egyensúly rendkívüli módon bejátszik a politikába, nagyon veszélyes lenne, hanem másodsorú azért sem, mert Antwerpen kikötője a mostani uralkodó holland kikötő, Rotterdam. Fontosságának csökkenését és elkerülhetetlen károsodását vonná maga után.

Ez a vlám nemzeti irány azonban azért vált aggasztóbbá és mindenekelőtt veszélyesebbé a kormány számára az utóbbi hónapokban, mert egyrészt a francia baloldali előretörése és a francia-szovjetországi közeli erős idegenkedést keltett Belgium katolikus lakosságában és így kitűnő propagandaeszköznek bizonyult a flamand nemzetiek számára a kormány külpolitikája ellen, a jobboldali és nemzeti irányt képviselő államokkal való barátkozás érdekében — másrészt pedig, a választásokon, az az irányú rokonszenvező Rex-mozgalom váratlan erővel tört előre, amennyiben 21 rexista képviselő került be a parlamentbe. Miután ez a két párt — bár különböző indítókknál fogva — erős ellenzéki harcot hirdett egy a kormány belpolitikája ellen, mint külpolitikájával szemben, elsősorban a belga-francia vezérkari megegyezésre vonatkozólag csakhamar egymásra találtak és a rexisták röviddel ezelőtt politikai és világnézeti alapon egyesültek a Vlámse nemzeti párttal. Ennek a fuzionak folytán, a jelenlegi belga parlament 202 képviselője közül 36 elkeseredett eszközökkel harcol a Van Zeeland-kormány ellen.

A helyzet hű képéhez és egyben nem várt érdekességéhez még hozzátartozik, hogy Van Zeeland miniszterelnök, aki politikai beállítottság tekintetében a katolikus polgári centrumot képviseli, az ellenharcot szintén kérlelhetetlen szigorral folytatja. Valószínűnek látszik, hogy a kormány le is törné az egyesült ellenzék, ha nem tenné a helyzetet még kényesebbé az, hogy a kamara éppen most tárgyalja a fegyverkezéssel és a katonai szolgálat meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot. Már pedig ennek a törvényjavaslatnak megszavazásához az ötmillió flamand szavazó feltétlenül szükséges és így Van Zeelandnak egyrészt óvatosan, kesztőlis kézzel kell bánnia az ellenzékkel, másrészt minden törvényes eszközzel le kell győznie ugyanezt az ellenzék, mely megbuktatását tűzte ki céljául.

Ha nem kedvez az ellenzéknek, sikerül ugyan kormányon maradnia, de kérdés, hogy megszavazzák-e a katonai törvényjavaslatokat. Ha pedig ezeket nem szavazzák meg, a kormánynak előreláthatólag le kell mondania. Ha pedig ezzel szemben annyira kedvez az ellenzéknek, hogy a javaslatot megszavazzák, valószínű, hogy ennek fejében az ellenzék olyan előnyöket és megerősödést küzd ki a maga számára, hogy esetleg még a kormány lemondását is ki tudja vinni.

Igy hát egyelőre csak azt szögezhetjük le, hogy a békés és politikailag évtizedek óta közömbös Belgium is belekerült az európai harcok középpontjába.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN
HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉBEN:

A romániai antiszemitizmus hetvenéves története

IV.

A DREYFUS-ÜGY HATÁSA ROMÁNIÁBAN

Az első attak: szétverik a zsidók tiltakozó gyűlését. Hogyan lépett Petre Carp a zsidók katonai szolgálatának korlátozása ellen

Az egyenjogúsítás után, a romániai zsidóság egy kis lélekzethez jut. Ebben az időben már Románia jelentős külkereskedelemmel dicsekedhet és az országra oly nagy hasznót hozó kereskedelmet jórészt a zsidók tartják a kezükben. Amint azt Carp olyan jellemzően mondta, a románság politikálisan nem is ért rá, hogy mással is foglalkozzék és így a kereskedelem és az ipar is a zsidóság működési területétől korlátozódik.

Az emancipáció, melynek külsőségeiben feltétlenül gyökeres változásokat kellett volna keresztülvinnie, érezteti hatását és az erkölcsi nyomás alól felszabadult zsidóság gyors ütemben építi ki a maga pozícióit.

Uj vállalatok létesülnek, a zsidók egy része földműveléssel kezd és megindul a zsidóság elpolgárosodása. A népi önbizalom lassan visszatér és az asszimiláció is megindulhatna, de a gazdánép cseppet sem látja szívesen ezt a folyamatot és az antiszemitizmus lassan társadalmi jelenséggé válik.

Antiszemita jelszavak az iskola-vitánál

Nem esünk túlzásba, ha az 1880-as évek után következő időkben a zsidóság nyugalmi fejezetének nevezzük. Igaz, hogy ezekben az időkben jelenik meg a politikai élet poondján A. C. Cuza és kezd meg működését a iasi-i egyetemi városban, de tevékenysége még akkor sem jelentős, amikor párthívei megszorodnak.

A zsidóság, mely a hallgatólagos megvetést lassan megszokja, békésen dolgozik a sorsában alig találunk feljegyzésre méltó eseményt, az ugynevezett iskola kérdésen kívül.

Az új iskolatörvény parlamenti vitájánál, a törvénytervezetet készítő Carpot ugyanis azzal vádolják meg, hogy „idegen barát” és az iskolatörvénnyel a zsidóknak kedvez.

Carp higgadtan és kissé gúnyolódva beszél ellenfeivel s szemükre veti, hogy

„tiz éve panaszkodnak a „zsidó veszély” miatt és kiabálnak, hogy a nemzet bajban van.

A továbbiakban, már ismertett elveit fejtegeti és a kérdés megoldásául a zsidóság szorgalmához és munkaképességéhez hasonló szorgalmat és munkaképességet ajánl.

Nem is túlságosan lényeges ez a parlamenti vita, ha csak abból a szempontból nem, hogy belőle is kiviláglik a lappangó antiszemitizmus, melyet a liberálisok is élesztgetnek. Már szótunk arról, hogy a liberális párt moldovai szárnya kezdet, kezdetén antiszemita volt, de ez nem azt jelenti, hogy a konzervatívok filozofizáltak lettek volna. Gyakran előfordult, hogy a konzervatívok a zsidók pártjára álltak s különösen említésre méltó e tekintetben az „ugynevezett „junimista” (Fiatalság) párt, mely eredetileg iasi-i irodalmi társaság volt s csak később alakult át jelentős politikai szervezetté. A junimisták vezéréként szerepelt Carp, aki azonban frakciójával együtt többet volt a konzervatívokkal egységben, mint önálló.

Franciaország pénzezi a román antiszemitizmust

Göbbsel idejében leírjuk, hogy volt idő, amikor

a romániai antiszemita mozgalmakat francia pénz szította és irányította.

Pedig ez történelmi tény és valóság s mivel taglalása ma kicsit kurtózom, annál is inkább elmondjuk, mert a francia antiszemita romániai tevékenysége szoros összefüggésben áll a román zsidóság egy jelentős sors-szakaszával.

Már közel vagyunk a század fordulójához. A belpolitikai harcok elviharása után, különböző külpolitikai kérdések izgatják a közvéleményt és ezek a problémák minden

A gyökér, az alap, — ezt egy pillanatig sem szabad szem elől téveszteni — a berlini kényszerhatározat, melyre az idő sem hoz gyógyító it. Ahogyan nő a zsidóság gazdasági ereje, ahogyan lassan terebélyesedik a zsidó kézben levő kereskedelem és ipar, úgy nő az elkeseredés és a csendes gyűlölet a román középosztályban. Nyílt antiszemita excesszusok ritkábban vannak ugyan, de a román középosztály, mely akkor van alakulóban, semmi hajlandóságot sem mutat a zsidók befogadására.

A bojártság, mely a polgári osztállyal szemben érthető tartózkodással viseltetik, a zsidókban is egy polgáriassodó kasztot lát s magatartása inkább passzív.

A zsidóság talán érzé, hogy a külföldi nyomásra keresztül vitt emancipáció nem egészen biztonságos és vannak, akik talán előre látják, hogy a gyors és szembe-tűnő előretörés, megbosszulja magát, a többség azonban örül a bekövetkezett változásnak és tekintet nélkül a gazdánép hajlamaira, asszimilálódni kezd.

mást háttérbe szorítanak,

A liberális Sturza Demeter van uralmon, amikor Berindey tábornok hadügyminiszter törvényjavaslatot nyújt be a zsidók katonai szolgálatának korlátozásáról. A törvényjavaslat értelmében.

azok a zsidók, akik nem kapták meg a naturalizációt s így nem tekinthetők román állampolgároknak, nem teljesíthetnek katonai szolgálatot.

A törvénytervezet napvilágrakerülése nagy izgalmat robbant ki a zsidóság körében. A zsidók rejtett célszót tulajdonítanak a hadügyminiszter törvénytervezetének és egy vasárnapi napon tiltakozó gyűlést hívnak össze, az akkori Bucuresti legnagyobb termében a „Dacia”-ban. A „Dacia” terembeli nagygyűlés az atrocitások egész sorát robbantja ki. Alig kezdődik meg a gyűlés, amikor

bunkókkal, fűtykösökkel felszerelt tömeg nyomul a terebbe és ültelgelni kezd a hallgatóságot.

A meglepett zsidók, akiknek a támadás készületlenül ért, szembeszállnak a támadókkal és óriási tumultus támad, melynek során minden ablakot és sok koponyát bevernek. Végül is a tömeg támadó kedve győz, a zsidók véres fejjel, jajgatva menekülnek a négy égi táj felé s a győzelemtől ittasult tömeg pedig

rombolni kezd a zsidó negyedekben. Rengeteg zsidó üzletet kifosztanak a Lipsanin, Vacarestiben, sőt még a Caiea Victorián is.

A rombolások felkavarják a főváros nyugalmát, a zsidóverések ismét napirenden vannak és a polgárság nagy élvezettel veszi ki részét a rendezvényekben. A kormány teljes közömbösséggel szemléli az eseményeket s így történik, hogy a következő vasárnap a diákság a szocialista „Lumea Noua” szerkesztősége elé vonul és a szerkesztőséget rombolja szét. Vasile Mortun, a lap szocialista szerkesztője rendőri segítséget kér, de mint Marghiloman emlékirataiban feljegyezi,

a kiérkező rendőrök ujjukat sem mozgatták és a zsidókat szemük láttára verik el.

A tömeg, mint anyai másszor, most sem a saját feje után dolgozik. Ugy a kormányon levő liberális, mint az ellenzéki-konzervatív párt támogatta őket s a liberális párti Perekhyde nyíltan meg is mondta, hogy ő szítja a zsidóvéreséket. Viszont a belügyminisztert

a hivatalos Franciaország támogatta, mely ebben az időben akarta az ördögzigetére küldeni Dreyfuss Alfrédet.

Párizsban is javában dultak az antiszemita hecces s így a kormány szabadkezett engedett a tömegnek.

A Dreyfus-per romboló hatása Bucurestiben

Alig lehet kétséges, hogy a Dreyfuss-ügy Romániában is nagy visszhangot keltett. A parázs alatt szunnyadó román antiszemitizmus újra lángra lobbant és az 1896—97-es évek zsidóverései „francia hatásnak” tekinthetők be.

A román antiszemita olyan reménykedéssel néztek Párizs felé, mint ma Cuza és Goga Berlin felé és a Dreyfuss-ügy minden fázisa hallatlanul érdekelte őket. Az érvelésük ez volt: „Ha Franciaországban, ahol a zsidók teljesen asszimilálódtak, egy zsidó kapitány ilyen súlyos hazaárulásra képes, akkor mi történhet Romániában, ahol az asszimiláció még nem teljes? Vajon ilyen körülmények között nem indokolt-e a Brindey féle törvény?”

A zavargások a parlamentben

Mint már említettük, a diákzavargásokban a konzervatívok is ludasak voltak és Nicolae Filipescu nyíltan beismerte, hogy

ő szervezte meg a zsidó negyed üzleteinek lerombolását.

Ez a beismerés a parlamentben nyílt ülésen történt, amikor Take Jonescu szemrehányást tett Filipescunak. A parlamentben a diákzavargások különben is nagy vihart kavarnak fel. Marghiloman interpellálja meg a kormányt a történetek felől, míg Perekhyde belügyminiszter, az akkori idők szellemének méltó esztelenségére, a következő választ adja:

— Ami történt az jogos reakció a zsidók ellen, akik megsértették Romániát az alkotmány által tiltott gyűlések megtartásával.

Hogy ez a klasszikus miniszteri válasz, milyen jellegű volt, azt élénken jellemzi az a tény, hogy a zsidók által összehívott gyűlést szabályos, rendőrségi engedély alapján tartották meg.

A parlamenti vita során persze Carp is felszólal, de beszéde után meglepő dolog történik. Szólásra emelkedik a belügyminiszter és általános megrökönyödés közben bejelenti, hogy

minden vita felesleges, mert a Berindey-féle törvényjavaslat fikció, miután azt előzetesen nem hagyta jóvá a minisztertanács.

Carp tudomásul veszi a választ és megelégedését fejezi ki a kormány elhatározása fölött, de sem ő, sem más nem tudta, hogy a törvény visszavonása, egyedül és kizárólag Károly királynak tudható be. Az uralkodó szölgötta fel a kormányt, hogy vonják vissza a törvényt és vessenek véget az áldatlan és értelmetlen harcnak.

Ezzel a véres, üldözésekkel teli korszak lezárul s az 1907-es parasztlázadásiig, csak kisebb atrocitások zavarják a zsidóság nyugalmát...

(a. a.)

Munkás Mező

Kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken 3, 6 és 9 órakor két világszenzáció, egy helyár:

I.

St. Louis réme

Izgalmas kalanddráma. Főszerepekben: JAMES CAGNEY és PATRICA ELLIS.

II.

A szűhős

Az évad legjobb vígjátéka. Fősz.: JOE BROWN és ANN DVORAK. Szombaton, január 16-án bál miatt nincs előadás.

A romániai konjunktúra-kutató egyesület érdekes statisztikája

Mennyi kisebbségi lakosság él Romániában?

A román nemzetgazdaság fejlődése 1932-től 1936-ig. Románia kereskedelmi és ipari vállalatának megoszlása országrészenként

Bucuresti, január 12. (Az Uj Kelet tud.) Rendkívül érdekes kiadvány hagyta el a napokban a sajtót. A román gazdasági konjunktúra-kutató egyesület adta ki első évfolyamának kettős példányát, mely az év első és második negyedének összefoglaló táblázatát tartalmazza. A 170 oldalas album-szerű kiadvány rendkívül sok anyagot gyűjt egybe. Azért is örülnünk kell az adatok megjelenésének, mert a konjunktúra-kutató egyesület megbízható és komoly közgazdászok vezetése alatt áll. Elnöke Virgil Madgearu, alelnöke Bădulescu. A vezetőség tagjai között olyan kiválóságok vannak, mint dr. Sabtin Manoilă, Cezar Popescu, Mircea Vulcănescu, stb.

A lej értéksökkenése 1932—34-ben

Bevezető tanulmányában a kiadvány áttekintést nyújt az 1932-től 1936-ig terjedő periódus fejlődéséről. 1930. és 1932. között a nagy tökéltáramlás következtében, valamint a kereskedelmi mérleg deficitje és a külföldi adósságok növekedése következtében a lej ingadozni kezdett egyes külföldi piacokon. Ezért lépett életbe 1932 májusában a külkereskedelem ellenőrzése, amelynek eredményei nem mutatkoztak meg azonban. A közel ötmilliárdos kereskedelmi deficit 400 millióra csökkent ugyan 1934-ben, de a külföldi adósságok szelvényeinek kiegyenlítése még mindig teljesíthetetlen feltételeket állított a román nemzetgazdaság elé. Ezért a lej értékelése fokozatosan tartott és 1934 júniusában 27 százalékkal csökkent. De az ellenőrzésnek előnyei is megmutatkoztak, mert megkezdődött az építkezés, a belföldi ipari életben nagy fejlődés indult meg, ennek

következtében pedig, becslések szerint, hétmilliárd 600 millió lej forgatóke került az ország gazdasági vérkeringésébe. A belföldi ipar ilyenformán 40 százalékkal növekedett 1932. és 34. között.

Emelkedő irány a következő években

1934-től 36-ig a helyzet lényegesen megváltozott. Az export folytonos csökkenése és a blokkált devizájú országok felé való eltolódása odáig vezetett, hogy az erősváltású országokban a lej értéksökkenése 1936 decemberében már 50 százalékot ért el. Ekkor léptették életbe a 38 százalékos felárat, mely az árak fokozatos emelkedésére vezetett. 1935 végén az árak általánosságban 26.4 százalékkal emelkedtek, az élet 17.5 százalékkal drágult az 1932-es viszonyokhoz mérten. 1936-ban a különböző intézkedések következtében a kereskedelmi mérleg aktívává vált és az árak könnyű emelkedése a piac megerősödésének, valamint a lej szilárdulásának jeleit mutatta. Általában a nemzeti termelés az előző évihez szemben emelkedő irányzatot mutatott.

A jó termést kitűnően lehetett elhelyezni a többi mezőgazdasági államok rossz termései miatt. A termés mennyiségben 15 százalékkal volt jobb, mint a múltévi, értékben azonban már 25 százalékkal. A mezőgazdasági rétegek vásárlóképesége növekedett és az egész nemzetgazdaság fejlődését lehetett megállapítani. A legközelebbi jövőt tekintve remélhető, hogy az angol-francia-amerikai pénzügyi egyezmény és a Nemzeti Bank aranystokjának átértékelése további szilárdulást eredményezhetnek.

Románia lakossága

A bevezető rész után a lakosság helyzetét tárja fel a tanulmány rendkívül érdekes statisztikákon keresztül. A statisztikai adatoknál az 1930-as népszámlálási adatokra hivatkozik. Eszerint Románia összlakossága 1930 december 29-én 18 millió 52 ezer 896 lélek volt, melyből 3 millió 632 ezer 178 lakott városokban, 11 millió 420 ezer 418 a falvakban. A háztartások száma 4 millió 143 ezer 335 volt, ebből városi 862 ezer 974 és falusi 3 millió 280 ezer 361. Az országban összesen 3 millió 792 ezer 992 épület volt, ebből városokban 560 ezer 558, falvakban 3 millió 232 ezer 434. A vállalatok (kereskedelmi és ipari) száma összesen 266 ezer 229 volt, ebből városi 120 ezer 627, falusi 145 ezer 602. Összefoglalva a fontosabb nemzetgazdasági tényezők a következőkben oszlottak meg:

Háztartások száma	4.143.335
Épületek száma	3.792.992
Vállalatok száma	266.229

Transzilvánia adatai

Ezek az adatok a Magyarországtól elcsatolt területeken a következőképpen alakulnak:

Transzilvánia lakossága	3.217.677
Banat lakossága	941.521
Crisana-Maramures lak.	1.390.243
Összesen:	5.548.940

Transzilvánia városai között legnagyobb a vállalatok száma Timisoaran, ahol a statisztika 3249 vállalatot mutat ki. Ezután következik Cluj 3036, majd Oradea 2735, Brasov 2224, Sibiu 1836, Tg-Mures 1839, Arad 1800, Satmar 1797 és Lugoj 927 vállalattal.

Románia lakosságából 8,870.776 lélek férfi, 9,182.118 nő. Ez az arány az összes tartományokban körülbelül azonos marad. A lakosság 50.9 százaléka nő.

Az ország nemzetiségi statisztikája 1930-ban

Az alábbi statisztika, mely a lakosság nemzetiségi eloszlását mutatja ki, rendkívül fontos. Az ország háború utáni történetében először látjuk ezt a kimutatást, amely azonban, sajnos, nem hivatalos. A táblázat hozzávetőleges adatokat tartalmaz 1930-ból. Érthetetlennek tartjuk, hogy amikor a kiadvány az összes nemzetgazdasági természetű kérdésekben felhasználhatja a népszámlá-

lasi adatokat, a nemzetiségi statisztika megállapításánál csak hozzávetőleges adatokra szorítkozhatik. E hozzávetőleges adatok szerint Románia nemzetiségi statisztikája a következőképpen alakul:

nemzetiség	százalék
román	71.9
magyar	7.9
német	4.1
orosz	2.3
ruthén-ukrán	3.2
bolgár	2.1
zsidó	4.1
török-tatár	1.6
cigány	1.5
egyéb nemzetiség	1.4

Ezek szerint tehát az 1930-as 18 milliót valamivel meghaladó összlakossághoz 4 százalékos zsidót kalkulál a statisztika. Eszerint Románia zsidó lakossága mintegy 720 ezer lelket tenne ki 1930-ban. Nincs módunkban az adatokat ellenőrizni, de mindenestre szembe tudjuk helyezni azokkal az antiszemita állításokkal, hogy Romániában egymillió 800 ezer zsidó él.

Transzilvániai vonatkozásban a statisztika adatai szerint a zsidóság száma a következő:

Transzilvánia	77.224
Crisana-Maramures	88.975
Banat	11.292
Összesen:	177.491

Meg kell ezzel kapcsolatban állapítanunk, hogy a zsidó politika, melynek sajnos nem állanak rendelkezésére népszámlálási eszközök, mintegy 900 ezer zsidóval számol az országban és 250 ezerrel Transzilvániában, Crisana-Maramuresben és a Banatban.

Megállapítja a táblázat, hogy a városok és falvak között a lakosság a következőképpen oszlik meg:

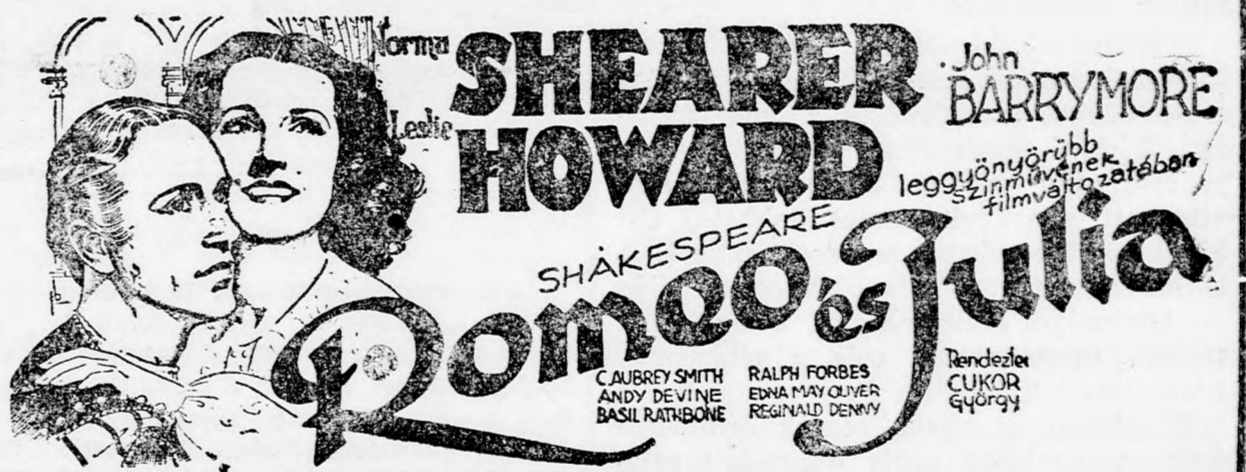
Falvak és városok

A városokban a lakosság 58.6 százaléka román, 11.2 százaléka magyar, 5.3 százaléka német, 3.4 százaléka orosz, 1.5 százaléka ruthén-ukrán, 1.2 százaléka bolgár, 13.6 százaléka zsidó, 1.2 török, 1.5 cigány, 1.4 más nemzetiségű.

A falusi lakosság táblázata a következő: 75.3 százalékos román, 7.1 magyar, 3.8 német, 2 orosz, 3.7 ruthén-ukrán, 2.2 bolgár, 1.6 zsidó, 1.7 török, 1.5 cigány és 1.4 egyéb nemzetiségű.

A kiadvány gazdag és változatos anyagból az ország társadalmi életének minden ágát meg lehet vizsgálni. Ebben a cikkünkben elegendőnek tartottuk a fentiek ismertetését. A kiadványra még közelebből visszatérünk.

Select Mozgó Csütörtöki kezdettel

Draganu polgármester nem hiszi, hogy márciusban meg lesznek a községi választások

A városháza nem is kapott értesítést a választásokról, de különben is a főpolgármester szerint csak akkor volna értelme a választásoknak, ha sikerülne egyezményes listát teremteni

Cluj, január 12. Néhány nappal ezelőtt bucuresti jelentés szerint közöltük, hogy a belügyminiszter váratlanul március 25-re írta ki az eredetileg január 15-ről május 15-re halasztott községi választásokat és korrenletben hívta fel a prefektusokat és polgármestereket, hogy tegyék meg a szükséges előkészületeket a községi választások lebonyolítására.

A váratlanul érkezett rendelet annál is inkább meglepetést keltett, mert a pillanatnyi politikai helyzet időszertlenül teszi a tavaszi községi választásokat.

Nem érdektelen meghallgatni azoknak a véleményét, akiket a legközelebről érint a községi választások kiírása. Dr. Drăganu Nicolae főpolgármestert kérdeztük meg, mi a véleménye a belügyminiszter váratlan rendeletéről?

— A sajtóközlemények megleptek — válaszolta a polgármester — mi ugyanis semmi hivatalos értesítést nem kaptunk. Őszintén szólva — folytatta a polgármester — nem vagyok hivatott arra, hogy politikai kérdésekben véleményt nyilvánítsak, vagy prognózisokba bocsátkozzam.

Erre Clujon egyedül Candrea képviselő, a helyi tagozat elnöke jogosult.

— Minthogy negyedik éve állok a város élén — mondotta a polgármester — magánvéleményemnek kifejezést adhatok a községi választásokkal kapcsolatban. Nekünk, akik most a város élén állunk, nincs kifogásunk az ellen, hogy menjünk, ha jobb jön helyettünk. Mindig a polgárság érdekeit tartottam szem előtt, tehát meg kell mondanom, hogy a választott tanácsot csak akkor tartom helyesnek, ha a pártok egyezményei listával állítják össze a tanácsot, mert ha külön listákkal indulnak, csak harc és torzalkodás származik belőle és az ilyen harcból kikerült tanács nem lehet munkaképes.

— A helyi liberális tagozatnak nincsen különösebb pretenciói, meg is kíséreltük, hogy egyezséget köthessünk a többi pártokkal. Nem sikerült. Az én magánvéleményem, hangsúlyozom az, hogy ha nem lesz egységes lista, nem lesz választás sem.

Végül újlag kijelentette a polgármester, hogy aligha kerül sor a márciusra hirdetett községi választásokra.

Jöjjön az Uj Kelettel Párizsba!

Májusban a párizsi világiállításra az Uj Kelet utazási osztálya

nagyszabású társas-kirándulást rendez Párizsba

A kirándulásnak, amely 17 napig tart, teljes díja 15.600 lej. Budapest—Bécs—Párizs—Milánó és Velence megtekintésével.

Jelentkezni lehet az Uj Kelet utazási osztályánál.

Bisztritzki Clujra jön

Már azt hittük, hogy nem jön és elmarad cluji látogatása. Most arról értesülünk, hogy vasárnap érkezik és egy hétig lesz a körünkben.

Akik csak egyszer is hallották Bisztritzkit s különösen, akik közvetlenül élvezték társaságát, nagyon örülnek ennek a híreknek. Mert Bisztritzkit nem úgy várja a cionista társadalom, mint a többi „delegátusokat”. Bisztritzkiben nem a nagy „szónokot”, a híres „propagandistát” látja a cionista világ, hanem mindenkinek a barátját. Bisztritzki nevének hallatára felragyognak a szemek, öröm fogja el a szíveket. Mert Bisztritzki a tanítás, a nevelés nagy „játékosa” aki nem beszél, hanem mesél, nem szónokol, hanem érkeket, szava és előadása öröm a szívnek és ujjongás a léleknek.

Bisztritzki a lélek embere. Egész életében a zsidó léleknek volt a szerelme és nemcsak a zsidó misztikum világában kereste a nép lelkét, hanem a mindennapi életben is meghódította azt.

Timisoaran halottam öt. Szombat este a Zsidó Klubban. Ilyenkor mindig sokan vannak. Ezért nem is lepott meg a nagy forgalom, amelyet a klubteremben találtam. Az emeleti nagyterembe mentem fel, hol barátaimat kerestem. Nem tudtam, mi történik fenn, csak amikor beléptem, fordultak felém szigorú szemek és intó ujjak: csend! Valaki beszél, Zsufolt terem közepén, lázasan figyelő arcok és csodálkozó szemek gyűrűjében oroszlánfejű, nagy haju ember áll és halk szavát áhítatos csend állja körül.

Oroszos-jiddis muzsika vibrál német mondataiban és a nagy maggidokra emlékeztet hanghordozása, beszéde. Mintha rajongó hívőknek mesélne a kabbala, a zsidó misztikum istenes titkairól. Pedig „eretnek”-ről szól a beszéd. Sabbataj Cvi-ről, az álmissiásról.

Bisztritzki drámát irt róla. Nemzeti drámát arról az emberről, aki az egész zsidó világot mozgósította a „megváltásra”. A zsidó történelemnek egyetlen alakja, még nagy kortársa, Spinoza körül sem viharzott annyi vita, mint Sabbataj Cvi körül, aki Messiasnak mondta magát. A legtöbb szaktekintély — Graetz-cel élén — közönséges szélhámosnak, kalandornak tekintti. Bisztritzkinek más a véleménye. Bisztritzki rehabilitálta őt.

S valóban: a büvös szavak érintésére összeomlik minden eddig, elfogadott valóság — Bisztritzki előadásában új Sabbataj Cvi jelenik meg előttünk és el kell hinnünk neki, hogy ez az igaz, az ő Sabbataj Cvi. Aki nem szélhámos, hanem nemzeti hős és akinek csuf meghasonlása hőstette szépül Bisztritzki művészetében.

Mert nem szónoki, hanem művészi produkció volt a beszéd. Olyan, mint valami varázslat, ezeregyéjszaka meséje...

Másfél óráig beszélt Bisztritzki. Ez az

Az év legnagyobb sikere

MICHAEL SOLOCHOW:

A Csendes Don Trilógia

I. kötet: A csendes Don 314 oldal
II. kötet: Viharos napok 320 oldal
III. kötet: Kozákok lázadása 292 oldal

Most már kapható a teljes mű!!!

Az első nagy és elfogadott regény Oroszország Átalakulásáról.

EPOCHÁ.

előadás azonban csak bevezető volt. A közönség helyén marad és — vár. Nem sokáig, mindössze néhány percig. Most egy másik Bisztritzki mutatja meg magát. Bisztritzki — a héber dal éneke. Bisztritzki énekelt. Vig és szomorú nótákat. Hol a gettó szomorúsága, hol a jordánparti mezők dolgozóinak ujjongása csendült fel énekében.

Előbb csak ő énekelt, egyedül, aztán mindannyian vele...

A hajnali órákig.

Másnap délután újból beszélt. „Keren Kajemeth sel mata — Keren Kajemeth sel maala” — volt a címe előadásának. Az első rész a föld meghódításáról szólt. Itt már nem a költő, nem a művész, hanem a föld embere és a föld politikusa beszélt. Számok, statisztikák röpködtek szavaiban. Száraz adatok, nehéz érvek a zsidó földpolitika mellett — az angol föld-

szakértők sovány és szűkeblü becsléseivel szemben. S a számok, a statisztikák, a száraz adatok — himnuszra magasztosultak, a föld és a munka meghódításának himnuszává.

Aztán leült és azt mondta, hogy rövid pihenő után folytatja a Keren Kajemeth sel maala-val.

A hallgatóság kissé fáradtnak látszott, mert aznap sok beszédet hallgatott végig — Bisztritzki előtt. S amikor a tíz perces szünet véget ért, mindenki azt várta, hogy Bisztritzki folytassa előadását. Bisztritzki fel is állott, minden zaj elhallgat, figyelő arcok néztek feléje — s Bisztritzki énekelt. Jerusolájméről énekelt és lassan, lassan vele énekelt az egész közönség. Mire befejezte, már senki sem volt fáradt. Nyugodtan beszélhetett ujjabb más fél óráig a „szellemi” Keren Kajemethről, a zsidólélek meghódításáról.

Egy hétig lesz Clujon Bisztritzki. Nem kéri, hanem adni jön. Amit ad nekünk, a legnagyobb ajándék, a legfelelősebb lélek: lelkek nagy gazdagsága...

(—)

KÖZGAZDASÁG

Ujjabb ajánlattételre hívta meg a talpfatermelő cégeket a CFR

Csak a maximális árakon hallandó talpfát átvenni az államvasut

Cluj, január 12. (Az Uj Kelet tud.) A CFR a talpfaszükséglet beszerzésének kérdését a legutóbbi üléstervet megelőzően tartott versenyárgyalások alkalmával sem tudta kielégítően rendezni, viszont az az intézkedés, hogy talpfát exportra csak abban az esetben engednek, ha az exportör megfelelő mennyiségű talpfát a vasutnak a megállapított áron átad, sem vezetett a várt eredményre, mivel a talpafexport jelenleg igen minimális. Emiatt a vasuti vezérigazgatóság ajánlattételre szólította fel és hívta meg a talpfa-

termelő vállalatokat. Jellemző, hogy az egyes vállalatok más-más napra kaptak meghívást.

A CFR által tartott első talpfaárlejtésen tudvalevőleg a vasut számos ajánlatot elfogadott és csak később tagadta meg a további tételek átvételét. Az elfogadott ajánlatok között hat cluji cég ajánlata szerepel cca 80.000 drb. normál talpfával és 100.000 drb. vicinál talpfával, melyek értéke 14—15 millió lej. A CFR most azt az álláspontját közölte, hogy ezeket a tételeket sem veszi át.

Árlejtések

CFR vezérigazgatósága, Bucuresti: Február 9-én 80.000 kg. bponz, 45.790 kg. különféle méretű drótszeg, 341.660 kg. vajt acél beszerzése. Óvadék 3 százalék. Információk a CFR gazdasági ügyosztályánál.

CFR vezérigazgatósága Bucuresti: Február 3-án 7200 méter: vörös és bordás plüss beszerzése. Óvadék 5 százalék. Információk a CFR gazdasági ügyosztályánál Bucuresti.

Oradeai városi üzemek: Február 4-én 600 darab vizóra beszerzése 20 mm-es átmérőjű csövekhez. Óvadék 5 százalék. Információk a községi üzemek irodájában, Oradea Str. Avram Iancu 8.

Oradeai községi üzemek: Február 17-én 210 vagon búkk túzifa beszerzése a városi vízmű részére. Óvadék 5 százalék. Információk a községi üzemeknél.

Moseni község (Cluc-megyje): Január 18-án 6506 szál fenyőfa eladása. Óvadék 46.080 lej. Információk a Primarián.

Bunesti község (Tarnava-Mare megyje): Január 19-én 591 szál tölgy eladása. Információk a Primarián.

Sanpetru község (Brasov-megyje): Január 16-án 2117 szál búkkfa eladása. Óvadék 8000 lej. Információk a Primarián.

A nemzetközi devizapiacokon a nyugati valuták árfolyama az elmúlt héten alig változott, a francia frank árfolyama egy arnyalattal javult, a többi valuták egy arnyalattal lanyhábbak. Zürichben a font 21.38, a dollár 435.25, a holland forint 238.30, a francia frank 20.33%, az olasz lira 22.92%, a lirabankjegy 20.20—20.60, a márká hivatalosan 175.05, a csekkorona 15.25, a pengő 85.75, a lej 3.25. A középeurópai valuták közül változatlan a pengő bankjegy 80—80.50-es, a csekkorona bankjegy 14—14.20-as árfolyama, a schilling 79.40-re lanyhult a zürichi magánforgalomban. A lejbankjegyek árfolyama tartott a külföldi magánforgalomban, a zürichi magánforgalomban 2.37%—2.50-es, a párizsi magánforgalomban 12—12.30-as árfolyamon jegyzik. Wienben a kompenzációs lej jegyzése még mindig szünetel, az informatív árfolyam 3.91—3.95. Budapesten változatlanul 2.80—3. Prágában 16.35—16.65-re lanyhult a lejbankjegyek ár-

DOMBRIA
házi szövézet

CLUJ, Str. N. Iorga 21.

Készít és elad minden versenyen felüli tiszta gyapju, valódi hamespun (nem székelyszövettes) uri és női divatszöveteket. Önköltségi árak!

folyama. A Banca Nationala a hét elején az összes hivatalos árfolyamokat változtatlanul hagyta. A szabadforgalmi devizák közül a schilling jegyzése szünetel, informatív árfolyama 25.80, a márká 37.70—38.20 lejre, a csekkorona 4.47—4.53 lejre lanyhult, az olasz lira változatlanul 5.95—6.05 lej, a pengő 26—26.50 lejre javult. A bucaresti magánforgalomban a kínálat fokozódást, a kereslet további csökkenést mutat, az árfolyamok általában lanyhábbak. A bucaresti magánforgalomban: Font 920—940 lej, dollár 183—186 lej, holland forint 105—110 lej, svájci frank 43—43.50 lej, francia frank 8.65—8.75 lej, olasz lira 9.50—9.80 lej, márká 41—42 lej, csekkorona 6—6.20 lej, pengő 34.50—35.50 lej.

A bucaresti tőzsde a múlt héten javuló tendenciát mutatott, amit a belpolitikai helyzet tisztázásával magyaráznak a tőzsdei körök. A fixkamatozású papírok piacán tartottak az árfolyamok, a Stabilizarea egy ponttal 45.75-re, a Desvoltarea fél ponttal 39%—re javult, a több alig változott, a Renta Improprietaryi 46%, a Renta Improprietaryi örök járadék 45%, az 1933 évi renta 46, az Inzestrea-kötvény nagy címletei 67, a kis címletek 63%, az adóon 31, az 1935 évi 3 százalékos Consolidarea-kötvény 26, a Renta neconvertita 72. A bankrészvények javultak. A Banca Nationala-részvény 50 lejlel 4300 lejre, a Româneasca 20 lejlel 405 lejre, a

Eredeti közlemény.

„Ismét egészséges és életvidám vagyok...”

és ezt a Gastro D.-nek köszönhetem — írja S. Lilly, oradeai fiatal leány. Majd így folytatja: „24 éves vagyok, de életem utolsó esztendője állandó szenvedésben telt el. 18 éves koromban nagyon megijedtem valamitől és így olyan betegséget kaptam, amelyről nem lehetett megállapítani, hogy milyen természetű. Nem tudtam sem enni, sem aludni, ha ettem valamit, azonnal hánytam és kivert a forróság, utána hosszas fejfájás gyötört. Sápadt, vérszegény lettem, 7 és fél kilót fogytam, elveztettem életkedvem, nem tudtam sehova sem járni. Míg végre a Gastro D. nevű gyógyszerrel kezdtem használni. Ez az amerikai gyógynövénykivonatból készült nagyszerű gyógyszer teljesen meggyógyított, mindent eszem és 3 hónap alatt 6 kilót híztam. Ismét járok társaságba és bizom a jövőben!”

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerüzében és drogeriájában, vagy postán megrendelhető 130 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerüzében Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Credit Industrial 5 lejlel 690 lejre javult, a többi változatlan, a Comro 160 lej, a Credit Román 250 lej. A biztosítási papírok üzletelenek, változatlan árfolyamokkal, a Dacia-Románia 5050 lej, a Generala 1425 lej, az Agricola-Fonciera 300 lej, a Nationala 260 lej. A petróleumrészvények szilárdultak. Az Astra Románá 50 lejlel 1065 lejre, a Steaua Románá 15 lejlel 460 lejre, a Concordia 10 lejlel 600 lejre, a Credit Minier 5 lejlel 298 lejre, a Redeventa 5 lejlel 190 lejre javult. Az ipari részvények is szilárdabbak. A Resita 5 lejlel 530 lejre, a STB 5 lejlel 1615 lejre, a Mica 5 lejlel 1435 lejre javult, a Letea változatlanul 810 lej.

Fővárosban jól bevezetett fogorvosi műterem

fogorvosi keres

társas viszonylatra. Itteni letelepedés esetén külön, saját rendelőt is tarthat lakásán. Ajánlatok „70.000” jellegre „Aurora” Bucuresti, Str. Dumbrava Rosie 12. Etaj I.

— Az Inkey-szintársulat sikerei Timisoaran. Timisoaráról jelentik: Néhány hete Timisoaran játszik Inkey igazgató szintársulata, mely Aradra és Timisoara-ra kapott koncessziót. A társulat a legsikerültebb modern szindarabokat mutatja, kitünő rendezésben és előadásban. Páratlan siker jegyében mutatták be a „Néma leventé”-t, melyben különösen Bálint Anna nyújtott pompás alakítást, de partnerei: Horváth László, Jávor Alfréd, Kozma Hugó és Hegyessy Magda is tudásuk legjavát adták. „Január 16-án éjjel” című bűnügyi drámában is remekelt a társulat.

— Anglia új egyiptomi követe bemutatja megbízólevelét a régens-tanácsnak. Kairóból jelentik: Sir Miles Lampson volt biztós és most Anglia egyiptomi nagykövete ma délelőtt bemutatja megbízólevelét a régens-tanácsnak.

Az új könyvszenzáció

Benamy Sándor

Szerelem albérletben

című regénye.

„Benamy gondolkodó és művész”.
(Henri Barbusse)

„Sikerszöveget érzek. Nem vagyok rossz jó”.
(Hatvany Lajos)

Epocha-kiadás

Kapható minden könyvkereskedésben.

Meddig marad helyén a kormány és ki lesz az utódja?

Vaidista vezető érdekes nyilatkozta a politikai helyzetről. Mi van a Iorga—Vaida-kombináció és Vaidának a nemzeti parasztpárthoz való közeledése mögött

Bucuresti, január 12. (Az Uj Kelet tud.) A belpolitikai élet az egyre feszültebbé és izgalmasabbá alakuló várakozás napjait éli. Miután a Tatarescu-kormány távozására ebben az esztendőben minden körülmények között sor kerül,

a kulisszák mögött a pártvezérek és adjutánsaik lázasan dolgoznak egy olyan formáció megteremtésén, amelyet a döntő pillanatban a kellő sikerrel lehet majd prezentálni a legfelsőbb fórum előtt.

Ez a magyarázata annak, hogy a politikai életben szereplő pártokról és politikusokról szóló hírek legváltozatosabb variációkban és keverékekben bukkannak fel a napi sajtó hasábjain. Ezeknek egy része merő kitalálás, másik része egyesek óhaját igyekszik a köz tudatba vinni. A felmerülő kombináltságoknak csak igen kis hányada az, amely mögött tényleges realitások állanak.

Igen érdekes fejezete a politikai helyzet alakulásának az a közeledés, amely a nemzeti parasztpárt és Vaida Sándor között jött létre. Vaida Sándor újvi beszédéből már teljesen hiányoztak a koncentrikus támadások és gyanúsítások, amelyekkel mozgalmának megindítása után a nemzeti parasztpárt vezetőit illette. Ezzel szemben felhívást intézett a pártvezetőkhez, hogy teremtsék meg a nemzeti koncentráció egységvonalát és ebben a felhívásban Mihalacet első helyen említette meg.

Armand Calinescu és Vaida Sándor találkozásairól sűrűn emlékeztek meg a bucaresti lapok és vasárnapi beszédében Madgearu külön fejezetet szentelt Vaida Sándornak, akit arra kért, szüdjön meg támadni a nemzeti parasztpártot.

E közeledésnek, bármennyire is meglepő, világos politikai értelme van: a nemzeti parasztpárt, vagy legalább is annak egyik frakciója, szeretné megnyerni Vaidát, akitnek közreműködése a felsőbb fórumok előtt lényegesen megkönnyítené a párt helyzetét. Másrészt Vaida Sándornak ahhoz, hogy hatalomra kerülése esetén tiszta választásokat vezethessen le, szüksége van egy választási bázisra, amelyet a numerus valachicus mozgalom nem nyújthat számára. Végül ez a közeledés megfelel azoknak a kívánságoknak, amelyek Maniának az aktív politikai életből való kiszorítására irányulnak.

Hero és Leander tragédiája
Az a prominens vaidista vezető, akit a közeledés felől megkérdeztük, a következőket mondotta:

— Ugy vagyunk ezzel a „béküléssel”, mint Leander és Hero, a mondabeli szerelmesek, akik a Bosphorus két szembenálló csucsa felől vágyakoztak egymás felé. Egyikünk sem szívesen ugrik a vízbe, mert megtörténhetik, hogy a másik oldalról kialszik a fátyla, eltévedünk és végül is a tengerbe fulunk, amint az Leanderrel történt... Vaida Sándor és Calinescu valóban találkoztak, de a találkozásnak nem volt hivatalos jellegük. Mint Calinescu maga mondotta, a fiatal politikusok csak tanulhatnak az idősebbektől és nekünk nem lehet kifogásunk az ellen, ha a nemzeti parasztpárt vezetői elsajátítanak egyet-mást a numerus valachicus szelleméből. Vaida Sándor egyébként nagyon jól látja, hogy a másik oldalról történő közeledési kísérletek mögött Maniu személye is szerepel és éppen ezért nem fogja engedni erre az utra vezetni magát...

Vaida és Iorga

— Mi igaz a Iorga—Vaida kombinációból? — kérdeztük.
— Vaida Sándort régi szimpátiák fűzik Iorgához. Legutóbbi bucaresti tartózkodása alkalmával fel is kereste lakásán a professzort, hogy köszönetet mondjon neki a Musolininek megküldött antirevizionista könyv egyik dedikált példányáért. A kettejük közötti eszmecsere nem tartott hosszú ideig és azon politikáról kevés szó esett. Semmiestre sem hangzottak el olyan kijelentések, amelyek egy megvezetés alapjait képezhetnék.

A Iorga—Vaida kombinációra minden bizonnyal az adott alkalmat, hogy mintegy két hónappal ezelőtt egy udvari koncertet követő banketten a két politikus egymás mellett ült és természetesen már csak temperamentumukból kifolyólag is élénken társalgtak.

Egyébként is korainak tartanók a medve bőrére egyezkedni akkor, amikor a medve még az erdőben van.

— Vagyis?

Nincs szó kormányváltásról
— A mi impresszióink szerint a kormányváltásról egyelőre szó sincs és belátható rövid időn belül nem is lesz. A jelenlegi parlament befejezi utolsó ülészakát, megszakítja a költségvetést és közvetlenül ezután bekövetkezik a nyári politikai szünet. Csak ősszel kerülhet sor annak mérlegelésére, hogy új formáció kapjon kormányalakításra megbízást és kiírja a választásokat.

— Milyen megoldást látnak lehetségesnek?

**Gaál Franci mindig esemény!
Gaál Franci mindig élmény!
Gaál Franci mindig szenzáció!**

Egyetlen filmje az idei szezonban

LILI KISSASSZONY

MA PREMIER a CAPITOLBAN

Tomboló vihar a Fekete tengeren

Az ország déli, keleti és északi részeiben hóvihar dühög

Bucuresti, január 12. Az egész országból hóviharokról érkeznek jelentések. Dobrogeában egyes helyeken két méter magas hóréteg rakódott le. A Fekete-tenger keleti partvidékén óriási vihar dühög. A Caliarca-fokon túl a tenger valóságos pokol. Számos hajó, amely a Boszporusból jött a Fekete-tengerre, kénytelen volt a közeli öblökbe menekülni. A partmenti rádióállomások mind több viharba került hajó segélykérő jelzéseit fogták fel. A török partok mellett egy hajó elsüllyedt, három matróza vízbe fullt. Egy török halászhajó 12 tagú személyzetével szintén eltűnt az orkánban. A román partvidékeken ugyancsak viharos a tenger, de a kereskedelmi hajók nagy nehézségekkel küzdeve folytatják útjukat. Így a Stirbevoda román petróleumszállító hajó az Iztambul—Constanta utat 50 óra alatt tette meg.

Braila vidékén szélvihar pusztít. Számos

kerítést kidöntött a szél ereje, igen sok oégtábla leszakadt. A megyében több helyen megszakadt a telefon és távíróösszeköttetés. Hasonló a helyzet Barlad és Vaslui környékén is. A Praha válygyében bőségesen havazik és erős szél fúj.

A CFR vezérigazgatóságához érkezett legújabb hírek szerint Dobrogeában a hóvihar ereje növekedett. A Medgidia-Bazagic vonalon megállt a közlekedés. A hóréteg helyenként eléri a három métert, Basarabában, a Cetatea Alba—Bugac vonalon a hóvihar megakasztott és elborított egy tehervonatot. A tiz kocsi álló szerelvény kiszabadítása végett nagyszámu munkást küldtek a helyszínre.

Az ország északi részeiben 10 fokot mutat a hőmérő. A vonatközlekedés nehézségekbe ütközik. A Bucuresti—Constanta—Ploesti—Predeal, Slobozia—Ciulnita vonalakon szintén hóviharok dühögnek.

Mit énekelnek voltaképpen a cluji munkakamara igazgatósági ülésein?

Furcsa vádak alól tisztázta a minisztériumi vizsgálat a cluji munkakamara vezetését

Cluj, január 12. (Az Uj Kelet tud.) A legutóbbi hetekben a jobboldali sajtó részéről heves támadások érték a cluji munkakamara vezetését. A Nationalul Nou, az Universul és a Porunca Vremii hasábjain éleshangú támadások jelentek meg a munkakamara vezetésé ellen, mely a cikksírók véleménye szerint „idegen” és „hazafiatlan” szellemben vezeti az intézményt. A kamarát ért támadások természetesen kellemtelenül érintették az intézményt, mely tudvalegven tiszta román vezetés mellett működik. A munkaügyi minisztérium figyelmessé lett a támadásokra és dr. G. I. Ghiulea vezérfelügyelő személyében ellenőrt küldött ki a munkakamara ügyének és a vezetők szellemének felülvizsgálására. A munkakamara most dr. V. Chirila elnök aláírásával nyilvánosságra hozta a vizsgálatról

felvett jegyzőkönyvet. A jegyzőkönyv, mely rendkívül jellemző, sőt szellemes módon világít rá a jobboldali propaganda eszközeire, szóról-szóra a következőképpen hangzik: „A munka és közegészségügyi minisztérium által elrendelt vizsgálat, mely különböző lapok támadásai nyomán indult meg, folyó hó 9-én nyert befejezést a következő tanuk kihallgatása után:

Petre Bucoveanu képviselő, dr. Joan Chirila munkaügyi vezérfelügyelő, Vasile Hossu, a kamara vezetőtitkára, dr. Alexandru Fodor, a kamara titkára, Theodor Bindea, a kamara könyvelője, Grigore Mihailas főtisztviselő, Dimitrie Iovanel, a vizsművek tisztviselője, kamara tanácsos, Iorgu Valcu, a kamara volt ideiglenes tisztviselője, valamint alulírott.

Dr. G. I. Ghiulea munkaügyi miniszter

Román Opera Premier! A piros rózsák

Péntek, január 15. Péntek, január 15.

Főszerepekben:
Ana Rozsa, T. Spătaru,
C. Ujelicu, G. Simionescu.

Rendező: Emil Bobescu. Vezényel: Jean Bobescu.

Uj diszletek és kosztümök.

Bérletben rendes helyárrakkal.

— Ez sok mindentől függ, többek között a nemzetközi helyzet alakulásától is. Egészen bizonyos, hogy pillanatnyilag az illetékes fórumok még nem döntöttek a megoldás módjairól. Az is bizonyos, hogy azoknak a szélsőséges csoportoknak, amelyek megvalósíthatatlan, túlzó programmal lépnek fel, nem lehet reményük a hatalomra kerüléshez. Csak olyan megoldás képzelhető el, amely a jelenlegi általános politikai irányvonalakat tartja főképpen szem előtt. Vaida Sándor újvi beszéde mentes volt minden radikális túlzástól. Ezzel a beszéddel Vaida inkább a jobbközp felé orientálódott és olyan politikai elveket fektetett le, amelyek a mi meggyőződésünk

szerint egyedül kormányképesek. Nekünk egyébként nem volna különösebb kifogásunk az ellen, hogy a nemzeti parasztpárt kerüljön uralomra. Meg vagyunk győződve ugyanis arról, hogy egy ilyen kormány nem volna hosszú életű.

Eddig tartanak a kitűnően informált vaidista vezető felvilágosításai. A nemzeti parasztpárt nem osztja a vaidistáknak a politikai helyzetről vallott felfogását és megvan győződve arról, hogy áprilisban Tatarescu távozik, az aspiránsok között pedig első helyen szerepel Mihalache. Az események rövidesen meg fogják mutatni kinek volt igaza ezekben a jövődöntésekben. (k.)

riumi vezérfelügyelője jegyzőkönyvének konklúziói a következők voltak:

1. A cluji munkakamara tisztviselőit „nem pofozták meg”, mint ahogyan azt a Nationalul Nou 1936. december 19. száma írta.
2. A román tisztviselőket (számszerint tizennégyet) nem részesítik mostohább bánásmódban, mint a kisebbségi tisztviselőket (két gépirónó).
3. A munkakamarai tanács és az igazgatóság ülésein nem használják a magyar nyelvet, a kamara jegyzőkönyveit és számvevőségét románul vezetik.
4. Az igazgatóság és a tanács ülésein végén nem éneklük a magyar himnuszot, — mint ahogy azt a Porunca Vremii egyik 1936. decemberében megjelent száma írta.
5. Az igazgatóság és a munkakamarai tanács ülésein nem éneklük az Internationálét, ahogyan azt az Universul 1937. január elseji száma írta.

Tisztázatlan maradt még Jorgu Valcu tisztviselő kérdése, akit a törvényes formák betöltése nélkül ideiglenesen alkalmaztak és akinek ügyében a minisztérium fog dönteni.

Természetesen, — mondja végül a jegyzőkönyv — a fentemlített Nationalul Nou és az Universul c. lapok ellen megteszük a törvényes intézkedéseket és régalmazás címén indítjuk meg ellenük az eljárást.”

— Hasműtétek utáni időszakokban reggelként egy pohár természetes Ferenc József keserűvíz igen kedvelt, nagyértékű használat, amely a belek tartalmát biztosan felhígítja és azt minden fájdalom okozása nélkül néhány óra alatt könnyen levezeti. Az orvosok ajánlják.

Uj gyermekgyilkosság tartja izgalomban Amerikát

NEWYORK, január 12. (Rador.) Az amerikai közvéleményt újabb gyermekrablási ügy tartja izgalomban, amely hasonlít a Lindbergh-bébi esetéhez. December 27-én álarcos-fegyveres banditák a város centrumában elrabolták egy Charles Mattson nevű gazdag orvos 8 éves fiacskáját. Másnap az orvos levelet kapott, amelyben a rablók felszólították, tegyen le 28 ezer dollárt egy bizalmi emberüknél és akkor visszakapja a gyermeket. A megrémült apa azonnal átadta az összeget, de fiát még nem kapta vissza. A rendőrség nagy apparátussal fogott hozzá a nyomozáshoz, de eredménytelenül. Tegnap az ügy váratlan fordulatot vett. Everett városkában, Washington államban, egy járókelő borzalmasan megsonkított gyermekhullára talált a hóban. Egy lakos felismerte a holttestben Mattson dr. fiát. A doktor szintén agnoszkáltatta gyermekét. Ugy látszik, hogy a rablók borzalmas kegyetlenséggel végeztek a gyermekkel. Allkapcsa teljesen össze van törve, fogai hiányoznak. A gyilkosság híre óriási felháborodást váltott ki az egész országban. Mindenütt sürgős intézkedéseket követelnek a gyilkosok elfogatására.

Kérjen mindenütt Ady harisnyát 69 Leier!

SPORT

Anyagiak híján Románia nem vesz részt az asztalitenisz-világbajnokságon?

Culj, január 12. (Az Uj Kelet tud.) Alig pár nap választ el a Bécs melletti Badenben rendezendő asztaliteniszvilágbajnokságtól, amikor a világ majdnem összes nemzeti erejüket összemérik. Az összes országokban egyik asztaliteniszverseny a másikat követi, hogy a válogatott csapatot a legjobb képességek és formák alapján összeállítsák, ugyanakkor Romániában az utolsó pillanatban — ismét — olyan akadályok merültek fel, amelyek kétségessé teszik, hogy Románia résztvehet-e a nemzetek asztaliteniszversenyén.

A tavaly elért román sikerek következtében a legfőbb román sportszövetség, az UFSR 20.000 lej segélyt szavazott meg az asztaliteniszszövetségnek a világbajnokságon való részvételre. Ez az összes azonban kevés ahhoz, hogy az expedíció kiutazási költségeit fedezze. Mintegy pedig az asztaliteniszszövetség vezetősége nem rendelkezik anyagiak fölött, e pillanatban úgy néz ki, hogy anyagiak híján a román válogatott asztaliteniszszövetség, biztató reményei dacára, nem jelenhet meg a világbajnokságon.

Hogy a csapat kiutazását lehetővé tegyék, a Gazeta Sporturilor gyűjtőakciót indított, amelyet a maga részéről 1000 lejjel nyitott meg. Meg van tehát a remény, hogy ilyenképpen Románia mégis megjelenhet a badeni világversenyen.

Bajnokok nemzetközi labdarugó-tornája Budapesten

Culj, január 12. (Az Uj Kelet tud.) Budapest labdarugókörében igen érdekes tervvel foglalkoznak. Eszerint huszvetkor a Ferencváros és Hungária rendezésében Közép-Európa nemzeti bajnok-labdarugócsapatjai mérkőznének egymással, természetesen körmérkőzés keretében. A terv szerint a nemzetközi bajnoktornán részt venne a két budapesti rendezőn kívül Csehszlovákiából a Slavia, vagy Sparta, Bécsből az Austria, vagy Admira, Romániából a Ripensia, vagy Venus.

A terv megvalósítása érdekében az előkészületek megkezdődtek.

Tizenkét gólt ütött a Telefon Club a KKE-nek. A bucaresti Telefon Club jéghokki együttese tegnap este Clujon a KKE ellen játszott barátságos mérkőzést. A Telefon Club csapatában ezúttal játszott az egyesület kanadai edzője, Queen is. Győzött a Telefon Club 12:0 (4:0, 3:0, 5:0) arányban. A gólokat Queen (4), Paná (3), Vákár (3), Anastasiu és Biró ütötték.

A BÉCSI HAKOAH ÉS AZ ADMIRA PALESZTINÁBAN. A telavivi Makkabi meghívására rövidesen egy heti tartózkodásra Palesztinába érkezik a bécsi Hakoah együttese, amely több mérkőzést fog játszani. Ugyancsak Palesztinába jön a bécsi Admira is.

A bucaresti Bragadiru jéghokki együttese a lengyelországi Krynyczában nemzetközi jéghokki torna keretében a svéd Södermöle együttesétől 1:0 arányban vereséget szenvedett.

Törversenyt nyert Kabos Endre. Budapest-ről jelentik: Kabos Endre olimpiai kardbajnok: vasárnap törversenyen indult és azt meglepetésre megnyerte.

Elmarad Románia B) válogatottjának keleti túrája. Bucarestből jelentik: A román B) válogatott tervezett keleti túrája, mint azt tegnapi számunkban már jelentettük, elmarad. Elmarad azonban a B) válogatott svájci és hollandiai két mérkőzése is.

TÜZ A TELAVIVI STADIONBAN. Tel-Avivból jelenti a JTA: Angol katonák elővigyázatatlansága következtében a telavivi stadionban tűz ütött ki, amely majdnem teljesen elhamvasztotta a főtírbűnt, az öltözők egy részét és több sportoló helyiséget. A kár megközelíti az ötezer font sterlinget.

A telavivi Makkabi nyerte a palesztinai labdarugóbajnokságát. Tel-Avivból jelenti a JTA: Amerikai turájáról való visszatérése után a telavivi Makkabi lejátszotta utolsó bajnoki mérkőzését is, amelyet megnyert. Ezzel a Makkabi elnyerte a palesztinai liga bajnoki címet.

SZÍNHÁZ-FILM

Sárga árnyék

— Sidy Thal és A. Tefner társulatának vendégjátéka Clujon —

Mindenekelőtt néhány szót a rendező J. Sternbergről. Egészen fiatalon rendezett a vilnaiak első garnitúrája számára több darabot, közöttük a „Szomorúságának Énekesét“, amelynek naiv, igénytelen szövegébe művészetet és filozófiát komponált, a darabot, dialógusaiból és karaktereinek külső „megfestéséből“ poézist teremtett. Akció és élmény volt a darab, ami közel másfél évszázados színpadi karrierje után megzenésítve rövidesen valószínűleg ismét a színházak műsorának vonzó darabja lesz. Az élményült költő és az aktív művész azóta is feltűnt. Scholem Alejchem novelláinak dramatizálásával öregbítette hírnevét olyan rendezési újításokkal, amelyek a nagy jiddis író mélyreható szatiráját és sajátosan zsidó humorát teljes illúziójában eleveníti meg.

Sternberg kiváltságos rendezői talentuma és Sidy Thal színpadi zsenije a legszerencsésebben találkozik a „Sárga árnyék“ című zenés színdarabban.

A Sárga árnyék végig kíséri egész életükön a prostitúció esetjeit. Akiket a sors a „piros lámpa“ alá, a sárga árnyékba sodort, azt a mai társadalom nem tűri meg, bármilyen tisztességes körülmények közé is kerül a szerencsétlen áldozat. Ez uttal Rozita, a Lengyelországból egy brazil kikötőváros örömtanyájára jutott okos és szép lány az, akit ketten is komoly vonzódással megszeretnek, egy zsidó író és egy brazil orvos. A fehérbőrű intellektuális szerelme azonban nem terjed túl az irodalmi témán, vagy a szociális érdeklődésen, míg a feketebőrű orvos az ösztön-emberek mindent felejtő rajongásával öleli magához Rozitát. Otthont ad neki és a boldogság deliriumába esik, amikor megtudja, hogy gyermeke lesz tőle.

De ez a földöntúli öröm csak addig tart, amíg dr. Sylva, a fekete orvos szentimentális helyzetben Rozita előtt térdepelve találja Blondert. A jelenet kirobantja a brazil lappangó féltékenységet és elhagyja Rozitát, akit azután mindenki elhagy. Sorban a rokonok, a barátok, anyja is, akit Európából áthozatott.

Ráhullott a sárga árnyék. A társadalom hátat fordít neki, régi

gazdasszonya denuncálja az emberbaráti és jótékony egyesületeknél, ahol vezető pozícióban volt. Most nemcsak a vezetésből dobják ki, hanem a tagok sorai közül is. Nem marad számára egyéb, mint a megsemmisülés. Az első pillanatban, úgy látszik, mintha a tengerrel akarná elnyeletni magát, aztán az italhoz fordul és szivrohamban végzetes pontot tesz életére.

Kiváltságos művészet volt a messze dél-amerikai miliót számunkra is érdekessé tenni. Megmutatni, hogy a problémát a tenger nem mossa el, hogy az emberi elfogultság amott, a messzi régiókban éppúgy engesztelhetetlen, mint itt és csak a kevés jóérzésűek tudják kitépni magukat az álerköles láncbaiból. Korcs mellékhatása a művészetnek, a propaganda is megszólalt a darabban, szerencsére csak kis jelenések során és nem zavarta a darab drámai lüktetését.

A bizarr első felvonás (Kolnide-est az örmházban) plasztikusan kidomborította a szereplők karaktereit, Rozita nyugtalan, istentelen temperamentumát, a gazdasszony, Givoke félelemből, sőtámból és anygalkból összedagasztott jámborságát, a félnéger orvos viharos és a fellegekben járó író spekulatív szereimét. A második felvonás már az orvos lakásán zajlik, megragadó jelenettel, amikor a néger magasra emeli asszonyát, akitől boldog ujjongásban várja ivadékat. A harmadik felvonás drámai sodró ereje, rendezői kiváltsága és kifejező táncai lenyűgözték a hallgatóságot.

Sidy Thal ebben a komoly szerepében kimagasló tragikának bizonyult. A harmadik felvonás megrázó realizmusa felejthetetlen lesz mindazok számára, akik látják. Uj, eddig ismeretlen művészi erők lobogtak a divában, aki mellett Tefner és A. Bercovici érvényesültek stílusosan. Fachlerné játszotta a gazdasszonyt. Rinzlerné az anyát. Kitiñökek voltak. A többiek játéka is minden dicséretet megérdemel. A kiváló zenét Max Halm, a neves komponista szerezte, a karnagyai székben a kitűnő hegedűs: M. Kreisler dirigált. (s.)

Ma este van a Társasjáték bemutatója

Fodor László legújabb, a budapesti Vig-színházban még ma is sorozatos előadásokban színrekerülő vigjátéka a Társasjáték ma este kerül nálunk bemutatásra.

A hét képből álló és forgószínpadra irt kitűnő vigjáték azok közé a darabok közé való, amelyek mai problémát tárgyalnak s a szerző, aki kiváló ismerője a színpadnak, kitűnő lehetőségeket nyújt még a legpróbb szerep alakítójának is művészi munkára.

Nálunk a Társasjáték a Gróf László rendezésében kerül színre s a kitűnő szereposztás, valamint a darab gyönyörű kiállítása minden bizonnyal itt is a sikeres darabok közé fogják sorozni a Társasjátékot.

Mint érdekességet említjük meg, hogy a darab női főszerepét Solymosán Magda játssza, aki először lép a cluji közönség elé vigjátéki hősön szerepében. A többi főszerep Kovács György, Sándor Stefi, Stefanidesz III, Wojticzky Elvira, Beness Ilona, Czopán Flóri, Bázsa Éva, Borovszky Oszkár, Tompa Sándor, Forgács Sándor, Lantos Béla, Csóka József, Rajnai Sándor, Nagy István, Deésy Jenő, Csengeri Aladár alakítják.

Harangvirág

Anday Ernőnek, a budapesti Nemzeti Színházban nagy sikerrel színrekerült új vigjátékát a Harangvirágot tanulta most társulatunk, hogy szombaton este a Társasjáték után közvetlenül újabb bemutatónál szolgálhasson a közönségnek.

HETI MŰSOR:

Szerda fél 9: Társasjáték. (Fodor László legújabb vigjátéka. Rendező Gróf László. Főszereplők: Solymosán Magda, Sándor Stefi, Stefanidesz III, Felszeghy Mária, Beness Ilona, Czopán Flóri, Wojticzky Elvira, Bázsa Éva, Kovács György, Borovszky Oszkár, Lantos Béla, Forgács Sándor, Tompa Sándor, Csóka József, Deésy Jenő, Rajnai Sándor, Nagy István, Csengeri Aladár. Premierbérlet.)

Csütörtök fél 9: Társasjáték. (Rendes bérlet.) Péntek fél 9: Társasjáték. (Hamadszor.) Szombat d. u. 5: Csavargó lány. (Olcsó helyekkel.)

Szombat este 9: Harangvirág. (Anday Ernő nagyszerű vigjátéka, a budapesti Nemzeti Színház legnagyobb vigjátéksikere. Főszereplők: Fényes Alice, Harmath Jolán, Czopán Flóri, Miklóssy Margit, Bázsa Éva, Kovács György, Borovszky Oszkár, Tompa Sándor, Csóka József, Forgács Sándor, Nagy István, Lantos Béla stb. Premier bérlet.)

Vasárnap d. u. 3: 101 Alhambra Melody. (A bucaresti Alhambra revü-társulat vendégjátéka.)

d. u. 6: Harangvirág. este fél 10: 101 Alhambra Melody. Hétfő fél 9: Harangvirág. (Rendes bérlet.) Kedd fél 9: A mosoly országa. (Gári Gyula tenorista első fellépése. Solymosán Magda, Stefanidesz III, Miklóssy Margit, Csóka József, Tompa Sándor, Deésy Jenő, Fülöp Sándor fellépésével. Bérlet-szünetben. Rendes helyekkel.)

ROMAN OPERA MUSORA

Szerda, január 13: Pillangókisasszony. Csütörtök, január 14: Nebántsvirág. (Operett.) Péntek, január 15: Piros rózsák.

ROYAL MOZGO MUSORA:

Ma, szerdától: Éjjeli mars. Az amerikai film diadala. A leghatalmasabb háborús-film. Főszerepeken: Warner Baxter, Fredric March, Lionel Barrymore.

EDISON MOZGO MUSORA:

3 film — 3 meglepetés román és magyar feliratokkal: I. Oci Ciorna (Fekete szemek). Harry Baur, Simone Simon. II. Hazajáró mult. Silvyva Sidney, George Raft. II. Journal. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órákor.

MUNKAS MOZGO MUSORA:

Kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken 3, 6 és 9 órákor teljesen új műsor: I. St. Louis réme. Izgalmas kalanddráma. Fősz.: James Cagney és Pitricia Ellis. II. A szájhős. Eddig nem látott nevetető vigjáték. Fősz.: Ann Dvorak és Joe Brown. Helyárak: 10 és 12+3 lej. Szombaton, január 16-án bál miatt nincs előadás.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbellyeg mellékelve van.

Nősülni ér férjhezmenni szándékozik forduljanak bizalommal „Julits“ agentúrához Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

10 évet garantálunk minden nálunk készült blondeláramátr. Olcsó árak! „PAX“ Cluj, Cal. Victoriei 6.

Megvételre keresek 100—200 kg. jó állapotban lévő használt garmond, vagy kicicero kenyérrást. Ajánlatok ár és gyártmány megjelölésével „Betül“ jellegre a kiadóba küldendők.

Betársulnék üzletbe 100—150 ezer lejjel, ahol a tőkémet biztosítva van. Ajánlatokat „iBzto“ jellegre a kiadóba kérek.

Keresünk 30 év korról zsidó orvost, kinek házasság révén gondatlan és nagyjövőjű egzisztenciát biztosító rendelőt nyitunk Brasovban! Ajánlatokat „Közvetítők kizárva“ jellege alatt a kiadóba kérünk.

17 éves, zsidó leány, főzéshez is ért mindenesnek ajánlkozik. Cim a kiadóban.

Egyetemi hallgató román és német nyelv tanítását, valamint középiskolások korrepetálását vállalja. Cimeket a kiadóba kér.

Német nyelvtanárt keresek haladónak. Str. Calugaritelor 60.

Elegánsan butorozott, előszobás különbejárta nagy szoba, központi villanegyedben, zongorával, fűrdőszobával olcsón kiadó. Str. Ion Miorescu 4.

24 éves, nyulánk, barna, magas, kimonodtan szép, intelligns, amellet szerény és házias, hibáján kívül elvált, gyemektelen, izr. urinő 400.000 lej hozomány és berendezéssel, megfélelő urembert keres élettársul. Megbizott „Julits“ agentura, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 116.

HIRBA

Egy lényes báli éjszaka

*

Régen volt Clujon olyan sikerült bál-éjszaka, mint a szombat esti jubiláris Zsidó-kórház-bál. A régi békeévek, rég elfelejtett fényes mulatságai elevenedtek fel újra, fényes, káprázató toalettek vonultak fel, estétől késő reggelig szólt a zene, Antal Berci kitünő dzsessz-zenekarának táncosnői mellett táncolt a közönség és talán még sohasem tapasztalt jókedv, vígság és öröm tombolt itt, olyan báli mulatság volt, ami egyszer és mindenkorra felejthetetlenül teszi ezt az éjszakát a transzilvániai bálók krónikájában.

Féltizenegykor nyílt meg a bál ünnepélyes keretek között. A nyitópárok névsorát, akik a bécsi valcer hangjait mellett a bált megnyitották, itt közöljük:

Ausländer Agi—Neufeld Endre, Fux Mancsi—Sipos István, Jakobovits Klári (Valea lui Mihai)—Kertész Ferenc, Léb Bimbi—Ing. Wachsmann Oswald, Markovits Ibi—Ing. Molnár Jenő, Moskovits Magda—dr. Karpf László, Meisel Edith—dr. Diamanstein Andor, Mózes Erzsébet—Biro László, Reiter Irén—Neufeld Pál, Schwartz Bözsi—dr. Karpf Ferenc, Sebestyén Agi (Debreceen)—dr. Klein Endre, Steiner Béby—dr. Farkas Ernő, Strohl Adél—Deutsch József.

Néhány perc telt el a bál megnyitása után, aztán már az egész közönség tárcolt, a jóhangulat, a mulatozás a tetőpontra hágott és tartott a mulatság egészen reggel nyolc óráig, amikor az utolsó bálzó társaságok is elhagyták a termet.

Sokan voltak, akik a bál megrendezésében kivették a részüket. A munka oroszlanrészt azonban dr. Fischer Tivadarné, dr. Sebestyén Józsefné, Léb Béla, Róza Mór, valamint a bál két főrendezője, dr. Kertész Miklós és dr. Klein Endre látták el. Külön dicsőretet érdemelnek a Lucullus étterem tulajdonosai, Turi Elemér és Zoltán, akik kitünő báli büfével járultak sokban hozzá a mulatság sikeréhez.

Ugy anyagilag, mint erkölcsileg óriási sikere volt a bálnak. Transzilvánia zsidósága anyagi szempontból megtette a kötelességét, a jubiláris Zsidó-kórház Egyesülettel szemben. A bál anyagi sikere, amely méltán felelt meg a várakozásnak, biztosítja a szegény betegek ellátását, gondozását és gyógyítását a folyó évre, a bál erkölcsi sikere pedig biztosítékul szolgál a Kórház Egyesület hasonló, jövőre rendezendő mulatságának.

Aki az idei kórházbálon jelen volt, egyhamar nem fogja elfelejteni ezt a tündéri báli éjszakát. (—)

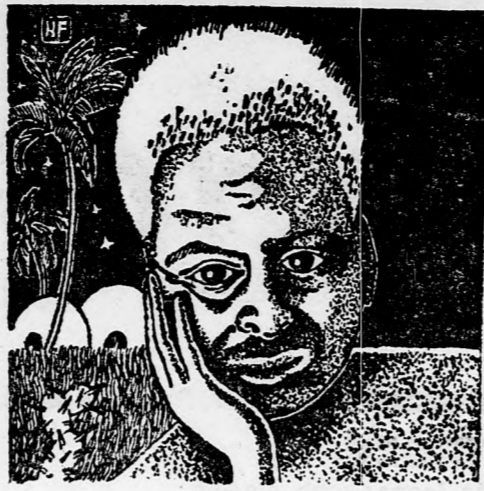
— Időprognózis. Az ég továbbra is felhős marad. A szél holnap is észak-keleti irányból dél felé fog fújni. Keleten és a partvidéken bőséges havazás várható, az ország keleti részeiben csökkenő hőmérséklettel. Ma a fővárosban 0 fokot mutatott a hőmérő. Predealon a hóréteg vastagsága 40 cm., Sinaián nincs hó.

— Félholtra verték a maglaviti pásztor fivérét. Bucurestiből jelentik: Mint ismeretes, Iosif Lupu, Petrache Lupu, a maglaviti csodapásztor fivére nemrégiben feljelentette az ügyészségen Pica Petre, Gheorghie és Petrica fivéreket. Ezek az elmúlt éjjel bosszúból megtámadták Iosif Luput és oly súlyosan bántalmazták, hogy haldokolva szállították kórházba.

— Aki egész nap ott görnyed az íróasztal mellett, igyek reggelként egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert az a bélműködést szabályozza, a gyomormozgást előmozdítja, a vérkeringést élénkíti és a munkaképességet fokozza. Az orvosok ajánlják.

Ernst Glaeser: Hazátlanok. Az újabbkori világirodalom egyik legmegdöbbentőbb, legmélyebb és legművésziőbb regénye. 320 lap. Tábor kiadás. (Zarek: Mendelssohn, Dubnov: A zsidóság története, Székely: Az antiszemizmus stb. stb.) kötetje füze 106 lej, köve 158 lej plus taxa Lepagenál Cluj. Kérjen teljes Tábor jegyzéket.

— Február 21-én nevezik ki a Banca Nationala új adminisztrátorait. Bucurestiből jelentik: A Curentul tudni véli, hogy február 21-én jelölék ki a Banca Nationala adminisztrátorait. Tekintettel arra, hogy Victor Slavescu benyújtja lemondását, a részvényesek megújítják Oscar Kiriacescu megbízását újabb négy évre és melléje Vasile Sassu földművelésügyi minisztert választják meg, aki egészségi okokból visszavonul az aktív politikától.

Bata Kindai Amgoza Ibn Lobagola! Igy hívjuk az Uj Kelet szenzációs regényének szerzőjét, ki e képről néz szembe az olvasóval. A haj ősz, egy megöszült vadember haja, torzonborz, felfelé álló, de gondosan fésült, szinte minden szála külön látszik. Az arc, az ajk tipikusan afrikai, de a kéz, amelyre az áll támaszkodik, már civilizált, hogy így mondjuk, fehér emberi. Az afrikai vadember fehér kultúrába mered, felemás, vad és egyszerre kulturált. Ugyanilyen a könyv is, melyet LoBagola, a zsidószármazású vadember írt.

A világbirodalomban egyetlen a maga nemében, mert arra nem volt még példa,

LoBagola

Egy néger zsidó önéletrajza

Január 16-án kezdjük meg az Uj Kelet szenzációs regényének közlését.

hogy egy sötét afrikai vadember könyvet írt volna népéről, szokásairól, magáról és egyúttal a fehér civilizációról, amelybe szinte véletlenül belepottyan és valamelyest részese is lett.

Egy vadember írta, aki alig ismeri a betűket, akármennyire is tanulta, akinek egész angol szókinése — a könyvet ugyan is angolul írta — nem több, mint 300—350 szó, mondatfűzése kezdetleges, majdnem gyerekkes, kifejezési módja egészen primitív és talán éppen ezért roppantul érdekes.

A fétis-imádók és emberevők népe között él egy zsidó hitközség, hét rabbija van, a törát őri és megtartja a zsidók ün-

nepeit, de mindezen túl és mindezen kívül a mezitelen vadak ösztönös, mezitelen életét éli és a fétis-imádók törvényeit követi.

LoBagola az őserdőben született, az oroszlanok, leopárdok, szarvas-viperák, majmok és óriáskigyók birodalmában és most Newyork városában él és úgy nevezzék „Lecturer”, vándoroládó, aki sorra járja a városokat, iskolákat és beszél, mesél őshazájáról, Afrika vadonjáról a fétis-imádók erkölcséről és a saját hazátalan boldogtalanságáról, mert ő többé nincs odahaza Afrika vadonjaiban és nincs idehaza Amerika embervadonjaiban.

LoBagola regényét szombaton, január 16-án kezd meg az Uj Kelet közölni.

— Sikert aratott a Kfar Hamakkabi teadélután. Vasárnap délután zsufozásig telt zsidó ifjúsággal a Cristal Palace nagyterme, ahol a kávéház igazgatósága a Kfar Hamakkabi javára műsoros teadélutánt rendezett. A műsor keretében zajos sikert aratott Fischbein Judit, Lázár Évi és Mózes Médi karikás tánc. A kislányokat Székely Duci tomatanárnő tanította be. Fischbein Judit groteszk táncával szerzett babérokat, míg végül Székely Duci más oldaláról mutatkozott be: Schubert Ländler-jét táncolta stílusosan. A zongorakíséretet Schönfeld Hédi látta el kifogástalanul.

— Ujra napirenden a földgáz-ügy. Néhány hét óta nem esett szó Clujon a földgáz bevezetéséről. A város jogügyi bizottság élén dr. Anca Cornél alpolgármesterrel jogi szempontból tárgyalta le a két fél követeléseit, majd az ülések eredményéről jelentést tettek az időközi bizottságnak. Azóta nem hallott magáról az ügy. Most azután döntő fordulat előtt áll a kérdés. Motas mérnök a földgáz társaság vezérigazgatója pénteken Clujra érkezik és még a délelőtt folyamán összeül a város vezetőségével, hogy düllore vigyék a földgázbevezetés ügyét. Amennyiben e tárgyalás keretén belül közös nevezőre tudják hozni a két fél feltételeit, úgy közelebből mégis sor kerül Clujon a földgáz bevezetésére.

Illyés Gyula: Petőfi regénye. Illyés Gyula az új magyar tüneményes tehetség, „Oroszország” (füze 96 lej) és „Puszták népe” (125 lej) után most Petőfiről, a legnagyobb magyar költőről írt szenzációs remekművet. 320 lap füze 125 lej, köve 173 lej. Ugyancsak Nyugat kiadás: „Mai Japán Dekameron” az első európai nyelvű japán elbeszélő gyűjtemény, az írók arcképeivel és a japán irodalom kitünő ismertetésével. Füze 119 lej, félbörkötésben 173 lej mindenütt, vagy Lepagenál Cluj. Kérje a Nyugat kiadványok teljes jegyzékét.

— 31—1937. Hirdetmény. A cluji aut. orth. izr. hitközség f. é. január hó 17-én d. e. 9 órától kezdődőleg d. u. 6 óráig tartja meg választói közgyűlést Str. Dubalarilor 1. sz. alatt. Ezen hirdetmény kibocsátásával meghívottak tekintetnek azon választójoggal bíró tagok, akiknek a posta netalán nem kézbesítette volna meghívójukat. A választási bizottság.

— Ön mit gyűjt? Gyakorlati vezető, képek, szobrok, metszetek, fayance porcellán, szőnyegek, népművészeti tárgyak, bélyegek, könyvek, stb. stb. gyűjtéséhez. Ara 79 lej. (Hivatások és életpályák. Gyakorlati pályavezető 79 lej.) Fővárosi Könyvkiadó kiadása, kapható mindenütt, vagy Lepagenál Cluj. Postán utánvétellel.

Az ADOLF TEFNER

operett társulat transzilvániai turnéra jön a

Sárga árnyék és a Chasa fin Choracicrac

címlő szenzációs énekes színjátékokkal.

SIDY THAL

a Transzilvániában közszeretettel örvendő primadonna közreműködésével. A darabokat

Jacob Sternberg,

az ismert költő rendezi. A turné sorrendje:

Január 13—14-én ORADEA.

Január 16—17-én SIGHET.

Január 18—19-én BAIJA-MARE.

Január 20—21-én SATUMARE.

Január 22—24-én BISTRITA.

Január 25—26-án TG-MURES.

Január 27—28-án GHEORGHENI.

Mit ír a Pester Lloyd Lipinskajáról?

Nagyvonalú dízőz. A humornak arról a formájától telített művész, amely tréfa és komolyság közti közepeten van.

Valódi tehetség, amely teljes biztonsággal uralkodik önmaga, valamint a hallgató felett. Muzikális — hiszen részben önmagát kiséri igen ügyesen zongorán — hangjának minden lehetőségével, a legfinomabb hatástól a legdurvábbig s mindenekelőtt mestere a jelentéktelennek látszó, de belső tartalommal bíró dolgok előadásának.

Hogy igazságosak legyünk ezzel az elbájoszó nővel szemben, csak Yvette Guilbert legboldogabb napjaira szabad emlékeztetnünk.

A haja vörösréz, a hangja csengő bádög, művészi humorja ezüst és arany. Nem kell félteniük ültőnie, hogy orosz népének, vándorló zsidót, tatár kecskepászort és taktusra menetelő orosz katonát varázsoljon elénk.

Lipinskaja egyetlen kamaraestjét 20-án, szerdán este tartja a cluji Capitol-mozgóban.

UJ KELET Legújabb hírek

A Palesztina-mandátum megszüntetését követelte a jeruzsálemi főmufti a királyi bizottság előtt

JERUZSÁLEM, január 12. Ma délelőtt jelentek meg a legfőbb arab bizottság képviselői a királyi bizottság előtt. Az arab vezetők első szószólója Husseini, a jeruzsálemi főmufti volt, aki a palesztinai arabok nemzeti függetlenségének eszméjét hangoztatta.

A főmufti többek között a következőket mondotta:

— Hagyjanak fel azzal a kísérlettel, hogy Zsidó Nemzeti Otthont teremtsenek Palesztinában és haladéktalanul és teljes mértékben tiltsák be a zsidó bevándorlást és zsidó földvásárlást. A mandátumnak is meg kell szűnni a Palesztina felett és ahelyett szövetségi egyezményt kössön Nagy-Britannia az arabokkal.

A főmufti végül azt mondotta, hogy a zsidók la akarják rombolni az Omár mecsetet és helyébe fel akarják építeni a Szentélyt.

Schacht dr. újra Párizsba utazik

Berlin, január 12. (Rador). A Havas jelenti, hogy Berlinben néhány nap óta olyan hírek terjedtek el, miszerint dr. Schacht január 30. előtt Párizsba utazik, hogy tavaly nyáron megkezdett tárgyalásait folytassa. Berlinben remélik, hogy Franciaország a feszültség enyhítése végett szükségesnek fogja látni a német gazdasági problémák általános rendszabályozását, továbbá a gyarmati és nyersanyagproblémák rendezését is, amelyeknek megoldása rendkívül sürgős és elsősorú fontosságú kérdés Németország számára.

Hertz Mártont le tartóztatták és a határra szállították

BUCURESTI, január 12. A Curentul szerint az éjszaka folyamán a sziguranca közegéi kiszállták Hertz Márton lakására, akit magukkal vittek, hogy áttegyenek a határon. Hertzet Curticira viszik.

Petárda robbant egy varsói zsidó üzletben

Varsó, január 12. (Rador.) A város centrumában egy élelmiszerüzletben, amelynek tulajdonosa zsidó, petárda robbant. Egy ember megsebesült, a helyiségben nagyobb kár esett.

Könyvek Folyóiratok Diszertációk

a legmodernebb kivitelben készülnek a

FRATERNITAS

Könyv- és Lapkiadó Részvénytársaság nyomdájában Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Telefon: 8-61.

ROYAL slágermozgó

Ma, szerdától az amerikai filmgyártás legnagyobb diadala:

Éjleli mars

A világháború... front... lövészárkok... és egy asszony végzetes szerelme. A leghatalmasabb háborús film! Főszerepekben a 3 legnépszerűbb sztár:

WARNER BAXTER, FREDRIC MARCH és LIONEL BARRYMOORE.

Rendőrségi minisztériumot szerveznek a választásokig?

Megkezdődött a prefektusok értekezlete Bucarestben

BUCURESTI, január 12. (Az Uj Kelet tud.) A Lupta politikai körökből arról a feltűnést keltező hírről értesül, hogy a kormány rendőrségi minisztérium felállítását vette volna tervbe, amelynek keretében az állambiztonsági hivatalt, a rendőrséget és a csendőrséget igazgatnák. Allitól az új választásokat már a rendőrségi minisztérium rendfenntartó intézkedéseinek megfelelően folytatnák le. Arról is beszélnek, hogy szűkebbkörű kormányát szervezés lehetséges, ha Sassu miniszter jelölteti magát a Banca Nationala adminisztrátori állásának választására. A fenti híreket megerősítésükig, fenntartással közöljük.

Kedden Iuca miniszter elnökletével megkezdtek a prefektusok első sorozatának értekezletét. A miniszter különböző utasításokkal szolgál a megyefőnököknek a rendfenntartással, az állampolgársági revízióval, valamint más kérdésekkel kapcsolatban.

Benes a román-cseh barátságot hangsúlyozta az új román követ bemutatkozásánál

Prága, január 12. Benes köztársasági elnök ma kihallgatáson fogadta George Aureliant, Románia új prágai követét, akit a követség tagjai kísérték el a kihallgatásra. A követ átnyújtotta megbízólevelét és beszédében Öfélése a király barátságáról biztosította az elnököt. Ezután a két nép közötti barátságot hangsúlyozta ki és kijelentette, hogy nincs más kötelessége, mint a legjobb kapcsolatok kimélyítése a két ország között.

Benes válaszában kijelentette, hogy mélyen megdöntötte a király üdvözlését. Ez az üdvözlés biztosítékot nyújt számára a két ország szolidaritása tekintetében, amelyet minden körülmények között hajlandók vagyunk kinyilatkoztatni, legyenek azok a körülmények rosszak, vagy jók, mert ezzel tudjuk bizonyítani, hogy a Románia és Csehszlovákia közötti testvériséget mi sem rombolja le.

Tovább tart a cluji orvosi fakultás hallgatóinak sztrájkja

Mihail professzor az orvosi fakultás dékánja nyilatkozik a sztrájkról

Cluj, január 12. Az egy hónap óta tartó orvostanhallgató sztrájk egész ideje alatt az orvoskari dékánatus sűrűn fordult felhívásokkal a sztrájkoló diáksághoz, hogy hagyjanak fel a sztrájkjal. Mivel ugy a felhívások, mint egyéb uton történt lépések eredménytelenek maradtak, az egyetemi tanács Mihail dékán és Stefanescu Goanga rektor aláírásával újabb most már ultimátumszerű kiáltványt intézett a diáksághoz: „Az orvosi fakultás professzorai január nyolcadiki ülésükön rosszalással vették tudomásul, hogy a diákság a karácsonyi szünet után sem jelent meg az előadásokon.

Ha a diákság továbbra is távol tartja magát az előadásoktól, kikerülhetetlenül elvesztik az egész egyetemi évet, amelyért az egyetemi tanács felelőssé fogja tenni ugy a diákságot, mint vezetőiket. Az egyetemi tanács kötelességéhez híven ez utolsó apai intelmelt intézi a diáksághoz, hogy haladéktalanul jelenjenek meg az előadásokon.

Munkatársunk kérést intézett Mihail professzorhoz, aki nem szívesen nyilatkozik a sztrájkról. Az egyetem vezetését végsőkéig elkeserítette a diákok intranzigens magatartása.

— Hasonló eset nem fordult elő az utóbbi években — mondotta a professzor. Több,

mint egy hónapja tart a sztrájk és a diákság nem mutat hajlandóságot a munka felvételére.

— Tulajdonképpen azt sem lehet tudni — mondja tovább Mihail professzor, — hogy az egyetemi taxák leszállításáról szóló kérés visszautasítása, vagy pedig azon emlékezetes kisebbségi felvételi vizsgák robbantották ki a sztrájkot. Annyit mondhatok, hogy ha a diákok nem kezdik el a munkát, elvesztik az egész évet. Ennél többet nem mondhatok.

Dr. Becsky Irén orvosnő (a wieni Lázár-gyermekklinika v. aszisztense) vezetése alatt álló

Gyógypedagógiai Otthon

felvesz bejáró és (korlátolt számban) bentlakó gyermekeket.

Sikerrel gyógyít:

Beszédhibát, dadogást, halló-némakat, nehezen nevelhető gyermekeket (notórius hazudozást, lopást, korai sexualitást, dührohamot), gyermek-idegbetegségeket. Eredményekről számos referencia.

CL.UJ, Calea Regeje Ferdinand Nr. 71.

Hatalmas török tüntetés volt Antiochiában

Antiochia, január 12. A szandzsák törökbarát elemei hatalmas tüntetést rendeztek, válaszképpen az arabok tegnapi manifesztációjára. Több mint ötezer parasztot hoztak a hegyekből autókön és vonultattak fel a város uccáin. Az összes üzletek zárva tartottak ma.

Pozsonyban letartóztatták egy nagy devizacsempészbanda főnökét

Prága, január 12. (Rador). A lapok jelentése szerint a bécsi, pozsonyi, prágai, kassai és bucaresti rendőrségek közösen nyomoznak egy hatalmas méretű devizacsempész-ügyben, amelynek centruma állítólag egy kis bécsi bankban volt. Pozsonyban letartóztatták a banda főnökét, bizonyos Sklenars nevély egyént, feleségét és leányát. Sklenars törvénytelen uton mintegy 60-70 millió csehkoronát juttatott ki külföldre.

Capitol Mozgó

Néhány szemelvény

Lipinskaja

január 20-iki, szerdai szenzációs teljesen új műsorából:

1. Turandot hercegnő.
2. Shirley Temple (paródia).
3. Az orosz-francia paktum (paródia.)
4. A genfi ton.
5. Tavaszi a Volgán.
6. Szenzáció az állatkertben.
7. Uj orosz dalok.
8. Két kérdés.
9. Alakok vázlatkönyvből.
10. A kis malac.

és még számos francia, német, magyar, angol, orosz, jiddis és lengyel szám.

Zongorán kísér: Dr. MAX LAMM.

Óriási érdeklődés!

Jegyek: 30-150-ig a főtéri kioszkban és mozgó pénztáránál.

Göring Rómában

Róma, január 12. (Rador.) Göring feleségével ma Rómába érkezik, ahol Mussolini fogadja majd. Göring ellátogat Nápolyba és Capri szigetére is.

Huszonkilencmillió „külföldi” él a világ különböző államaiban

Genf, január 12. A nemzetközi munkaügyi hivatal tanulmányt tett közzé, hogy 1930-ban a világon 28 millió 900 ezer olyan személy él, akik nem szülőföldjükön éltek. A legtöbb külföldit Amerika fogadta be, ahol 6 millió 300 ezer máshonnan származó ember él, majd Argentína, Franciaország és Brazília következnek.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 8-61.

CONSERVARE